



Nazwa instytucji

**Książnica Cieszyńska**

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

**Kalendarz na Rok ...**

Liczba stron oryginału

**98**

Liczba plików skanów

**98**

Liczba plików publikacji

**101**

Sygnatura/numer zespołu

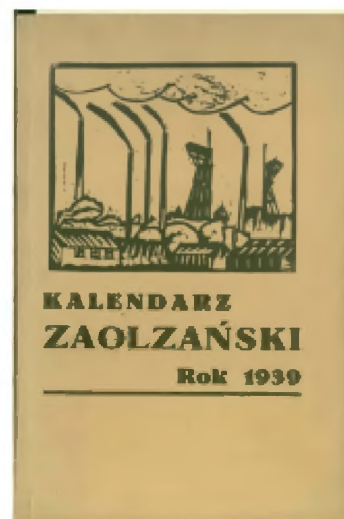
**CZ II 00177**

Data wydania oryginału

**1939**

Projekt/Sponsor digitalizacji

**Dofinansowano ze środków PW Kultura+**



**Ministerstwo  
Kultury  
i Dziedzictwa  
Narodowego.**



**NARODOWY  
INSTYTUT  
AUDIOWIZUALNY**

**KULTURA+**  
■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

01 001  
**Digitalizacja**



**KALENDARZ**  
**ZAOLZAŃSKI**

**Rok 1939**

---

**DROGERJA**

**PARFUMERJA**

**FOTO**

**EN GROSS**

**EN DETAIL**

***Leon Lehmann i Ska***

**CIESZYN ZACHODNI**

**EDWARD  
FEITZINGER  
CIESZYN**

**GÓRNY RYNEK 10**

**ARTYKUŁY BIUROWE  
KARNAWAŁOWE**

⊙  
**PAPIERY  
DO RYSOWANIA  
I PISANIA**

⊙  
**P I E C Z A T K I**

**WARSZTATY  
specjalne dla**

**zaramowania  
O B R A Z Ó W**

⊙  
**hurtowny skład  
obrazów**

⊙  
**Podarunki  
okazyjne**

**EMANUEL  
B E R K A**

**Cieszyn  
naprzeciw dworca  
kolej. zachodn.**





# Józef Wrana

Skład nut i instrumentów muzycznych  
**CIESZYN, ul. Różana 1, Śląsk**

W zakresie muzyki dostarcza wszystko fachowo, solidnie i tanio. **Instry-**  
**menty** smyczkowe, szarpane, dęte, perkusyjne, jazzbandowe, piano-akor-  
deony i t. d. **Przybory i struny** wszelkiego rodzaju na wszystkie  
instrumenty. **Nuty** na wszelkie zespoły, szkoły i ćwiczenia, duety, tercety,  
kwartety i t. d.

## Księgarnia Macierzy Szkolnej Cieszyn Zachodni

Oddział Jabłonków

poleca gorąco bogato zaopatrzoną księgarnię we wszelkie pod-  
ręczniki, przybory szkolne, - Materiały piśmienne i kancela-  
ryjne dla biur i urzędów

Popierajcie placówkę Zaolzańską.

### Wątroba jest filtrem dla krwi.

Zanieczyszczona krew wskutek złego funkcjonowania wątroby może powodo-  
wać szereg rozmaitych dolegliwości: bóle artretyczne, łamanie w kościach,  
bóle głowy, podenerwowanie, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak  
w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy i  
wyrzuty na skórze, skłonność do tycia, młodości, język obłożony. Choroby  
złej przemiany materii niszczą organizm i przyspieszają starość. Racjonalną  
zgodną z naturą kuracją jest normowanie czynności wątroby i nerek. Dwu-  
dziestoletnie doświadczenie wykazało, że w chorobach na tle złej przemiany  
materii, chronicznego zaparcia, kamieniach żółciowych, śółtacze, artretyzmie  
ma zastosowanie „**Cholekinaza**“ **H. Niemojewskiego**.

„Cholekinaza“ jest mieszaniną odpowiednio dobranych w specjalny  
sposób spreperowanych ziół. Kuracja cholekinazowa polega na pobudzeniu  
wątroby do normalnej czynności, jako organu, który dla krwi jest jak gdyby  
filtrem. Krew zabiera odpadki komórek i inne szkodliwe substancje do wą-  
troby. W wątrobie z odpadków tych wytwarza się żółć i wydziela się z or-  
ganizmu przez kiszkę. W ten sposób odbywa się prawidłowa przemiana ma-  
terii. — Szczegółowe informacje w broszurach. Żądajcie bezpłatnych broszur.  
Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

**Laborat. fizjol.-chem. Warszawa. Nowy - Świat 5**

Telefon 9-74-96.



cz II 127/1838

— 4 —

ZBIORY  
S. ZAHRADNIKA

cz 3500

*Kominki i piece trawołopalne**produkcji Tow. Akc.**Brevillier—Urban**Ustroń***PIECE:**

Watra, Central, Uniwersal, Żar.

**KOMINKI:**

Opalne węglem lub koksem.

Pojemność ogrzewania od 80 - 253 m<sup>2</sup>

Zużycie opału od 4 kg na 12 godz.

Także piece trwałoopalne do opalania  
drzewem.Przedstawicielstwa i punkty sprzedaży we wszystkich  
większych miastach.K 81/03  
7,00

**Styczeń 1939**

**31 dni**

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
<b>1</b>	<b>N.</b>	<b>Nowy Rok</b>	<b>Nowy Rok</b>
2	P.	Im. Jezus, Makarego	Abla i Seta
3	W.	Genowefy p., Piotra m.	Enocha
4	S.	Eugeniusza m.	Izabeli
5	C.	Telesf. p. m. Edw.	Szymona
<b>6</b>	<b>P.</b>	<b>Trzech Króli</b>	<b>Epifanii</b>
7	S.	Lucjana m. Juliana m.	Izydora
<b>8</b>	<b>N.</b>	<b>1 po 3 Kr.,</b> Seweryna	Erharda
9	P.	Juliana i Bazylissy	Marcjana
10	W.	Jana Dobrego b. w.	Pawła
11	S.	Honoraty p., Sewera	Matyldy
12	C.	Jana b. w., Bened.	Reinholda
13	P.	Weroniki p.	Hilarego
14	S.	Hilarego b. dK., Fel.	Feliksa
<b>15</b>	<b>N.</b>	<b>2 po 3 Kr.,</b> Pawła	Maura
16	P.	Marcelego I p. m.	Marcelego
17	W.	Antoniogo op.	Antoniogo
18	S.	<b>Kat. św. Piotra w Rz.</b>	Pryski
19	C.	Mariusza i Marty mm.	Sary
20	P.	Fabiana p. m., Seb.	Fabiana i Seb.
21	S.	Agnieszki p. m.	Agnieszki
<b>22</b>	<b>N.</b>	<b>3 po 3 Kr.,</b> Wincent.	Wincentego
23	P.	Klemensa b. m.	Emerencji
24	W.	Tymoteusza b. m.	Tymoteusza
25	S.	Nawroć. św. Pawła	Nawroć. Pawła
26	C.	Polikarpa b. m.	Polikarpa
27	P.	Jana Złotoust. b. dK.	Jana Złotoust.
28	S.	Juliana b., Waler.	Karola W.
<b>29</b>	<b>N.</b>	<b>4 po 3 Kr.,</b> Franc.	Waleriana
30	P.	Martyna p. m., Feliksa	Adelajdy
31	W.	Piotra z Nolasko	Wirgiliusza

**RUDOLF STRANDELLA**

ZEGARMISTRZ

**SKOCZÓW**

Wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres zegarmistrzwa.  
Sprzedaż różnych zegarów i okularów do czytania.



*Luty 1939*

*28 dni*

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	S.	Ignacego b. m., Bryg.	Brygidy
2	C.	<b>M. B. Gromn.</b>	<b>Ocz. M. P.</b>
3	P.	Błażeja m., Feliksa b.	Błażeja
4	S.	Andrzeja Kors. b.	Weroniki
5	N.	<b>Starozap.</b> , Agaty	Agaty
6	P.	Doroty p. m. Tytusa b.	Doroty
7	W.	Romualda op.,	Ryszarda
8	S.	Jana z Maty	Salomona
9	C.	Apolonii p. m.	Apolonii
10	P.	Scholastyki p.	Gabriela
11	S.	Zjaw. NMP. w L.	Eufrozyny
12	N.	<b>Mięsop.</b> , 7 zał. serw.	Eulalii
13	P.	Grzegorza II pap.	Kastora
14	W.	Walentego k. m.	Walentego
15	S.	Faustyna m., Józefa d.	Faustyna
16	C.	Juliany p. m.	Juliany
17	P.	Juliana Kap. m.	Konstantego
18	S.	Symeona b. m.	Zuzanny
19	N.	<b>Zapust.</b> , Marcel.	Gabina
20	P.	Leona b., Zenobiusza	Eucharisza
21	W.	Feliksa b. Fortunata	Eleonory
22	S.	<b>Popielec</b> , K. św. P. w A.	Kat. Piotra
23	C.	Piotra Damiana b. dK.	Seweryna
24	P.	Macieja a., Modesta b.	Macieja
25	S.	Wiktora m., Feliksa p.	Wiktora
26	N.	<b>Wstępna</b> , Nestora b.	Bogumiła
27	P.	Aleksandra m.	Leandra
28	W.	Teofila m., Romana op.	Romana

Jan Zamarski, Cieszyn

LEGIONÓW 55

**SKŁAD OBRAZÓW i RAM**

Pierwszorzędny własny zakład do ramowania i szklenia obrazów.

Farby olejne, płótna, kasetki, lustra belgijskie  
i pamiątki z Cieszyna.

Marzec 1939

31 dni

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	S.	Suchedni, Albiny b.	Albina
2	C.	Pawła m., Lucjusza b.	Symplicjusza
3	P.	Suchedni, Kunegundy	Kunegundy
4	S.	Suchedni, Kazimierza	Adriana
5	N.	<b>Sucha</b> , Jana, Józ.	Fryderyka
6	P.	Wiktora m., Perp. i Fel.	Frydolina
7	W.	Tomasza z Akw. dK.	Felicji i Perpet.
8	S.	Wincentego Kadł. b.	Filemona
9	C.	Franciszka rzym. wd.	Prudencjusza
10	P.	40 Męczenników	Aleksandra
11	S.	Konstantyna W. p. dK.	Rozyny
12	N.	<b>Głucha</b> , Grzeg.	Grzegorza W.
13	P.	Krystyny p. m.	Ernesta
14	W.	Matyldy kr., Leona	Matyldy
15	S.	Klemens k., Longina	Krzysztofa
16	C.	Juliana m., Hilarego	Cyriaka
17	P.	Jana Sark.. Gertrudy	Gertrudy
18	S.	Cyryla Jer. b. dK.	Anzelma
19	N.	<b>Środop.</b> , Józefa Obl.	Józefa
20	P.	Aleksandry i tow. mm.	Ruprechta
21	W.	Bened. op. z Cass.	Benedykta
22	S.	Katarzyny p., Pawła b.	Kazimierza
23	C.	Feliksa m. Józefa k.	Eberharda
24	P.	Gabriela arch.	Gabriele arch.
25	S.	<b>Zwiastowanie NMP</b>	<b>Zwiast., MP.</b>
26	N.	<b>Czarna</b> , Tekli m.	Emanuela
27	P.	Jana Damas. w. dK.	Huberta
28	W.	Jana Kapistrana w.	Malachiasza
29	S.	Wiktoryna m.	Eustachego
30	C.	Jana Klimaka op.	Gwinona
31	P.	<b>7 Bol. NMP.</b> Balbiny	Amosa pr.

## Drogeria „Centralna”

FOTO SKŁAD PERFUMERJA  
FARBY, LAKIERY, ARTYKUŁY DOM.-GOSPOD.

MIECZYŚŁAWA WNEKA

SKOCZÓW, UL. KOŚCIELNA, TELEF. NR. 31

C E N Y N I S K I E !



**Kwiecień 1939****30 dni**

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	S.	Wiktora i Szczep. mm.	Teodora
2	N.	<b>Palmowa</b> , Franc.	Amalii
3	P.	Ryszarda b.	Ryszarda
4	W.	Izydora b., Bened.	Ambrożego
5	S.	Wincentego Fer. w.	Wincentego
6	C.	<b>Wielki Czwartek</b>	<b>Wielki Czwartek</b>
7	P.	<b>Wielki Piątek</b>	<b>Wielki Piątek</b>
8	S.	<b>Wielka Sobota</b>	<b>Wielka Sobota</b>
9	N.	<b>Wielkanoc</b>	<b>Wielkanoc</b>
10	P.	<b>Pon. Wielkanocny</b>	<b>Pon. Wielk.</b>
11	W.	Leona W. p. dK.	Hermana
12	S.	Wiktora m. Zenona b.	Juliusza
13	C.	Ursusa b. w.	Justyny
14	P.	Justyna m., Waler.	Tyburcjusza
15	S.	Anastazji m.	Olimpii
16	N.	<b>Przew.</b> , Benedykta	Charyzjusza
17	P.	Pawła i Izydora zak.	Rudolfa
18	W.	Apoloniusza m.	Flawiusza
19	S.	Leona p. Jerzygo b.	Wernera
20	C.	Agnieszki p., Teodora	Sulpicjusza
21	P.	Anzelma b., Feliksa m.	Adolara
22	S.	Łukasza d., Leona b.	Sotera i Kaja
23	N.	<b>2 po W.</b> , Wojciecha	Albrechta
24	P.	Grzegorza b. w., Aleks.	Jerzygo
25	W.	Marka ewang. m.	Marka
26	S.	M. B. Dobrej Rady	Kłeta
27	C.	Zyty p., Piotra Kan.	Anastazego
28	P.	Pawła od Krzyża	Witalisa
29	S.	Piotra m., Pauliny m.,	Sybilli
30	N.	<b>3 po W.</b> , Katarzyny	Eutropeusza

SZKOŁA

Samochodowa - Motocyklowa

nauka zbiorowa i indywidualna odbywa się codziennie.

INŻ. O. SILWESTER, CIESZYN, POLNA 7

Telefon 1281

Maj 1939

31 dni

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	P.	Filipa i Jakuba ap. mm.	Filipa i Jakuba
2	W.	Eugeniusza b. m.	Zygmunta
3	S.	<b>Król. Korony Pol.</b>	Znalez. św. Krz.
4	C.	<b>Zn. Sw. Krz.</b> , Floriana	Floriana
5	P.	Ireny m. Hilarego b.	Gotharda
6	S.	Jana ap. ew. przy Br. Ł.	Dytrycha
<b>7</b>	<b>N.</b>	<b>4 po W.</b> , Jana b.	Bogumira
8	P.	Stanisława b. m.	Stanisława
9	W.	Grzegorza z Naz. b.	Joba
10	S.	Izydora rolnika	Wiktoryny
11	C.	Franciszka de Hier.	Adalberta
12	P.	Pankracego m., Filipa	Pankracego
13	S.	Serwacego b., Jana M.	Serwacego
<b>14</b>	<b>N.</b>	<b>5 po W.</b> , Bonifacego	Bonifacego
15	P.	<b>Dni Krzyż.</b> , Jana Sal.	Zofii
16	W.	<b>Dni Krzyż.</b> , Jana Nep.	Jana Nepomuc.
17	S.	<b>Dni Krzyż.</b> , Pawła m.	Torpeta
<b>18</b>	<b>C.</b>	<b>Wniebowstap. P.</b>	<b>Wniebow. P.</b>
19	P.	Piotra Celestyna	Potencjady
20	S.	Bernardyna z Sien.	Auastyzego
<b>21</b>	<b>N.</b>	<b>6 po W.</b> , Tymoteusza	Pudensa
22	P.	Julii p. m., Heleny p.	Achacjusza
23	W.	Michała b. Syn.	Dezyderiusza
24	S.	<b>NPM. Wspom. Wiern.</b>	Estery
25	C.	Grzeg. VII. Urbana	Urbana
26	P.	Filipa Nereusza	Bedy
27	S.	<b>Wig.</b> , Jana p. m.	Lucjana
<b>28</b>	<b>N.</b>	<b>Zielone Święta</b>	<b>Zes. Duch. św.</b>
<b>29</b>	<b>P.</b>	<b>Poniedz. Świąt.</b>	<b>Pon. Świąt.</b>
30	W.	Feliksa p. m. Anastaz.	Ferdynanda
31	S.	<b>Suchedni</b> , Anieli M.	Petroneli

## SZKOŁA MUZYCZNA

im. IGNACEGO PADAREWSKIEGO, CIESZYN

ulica NIEMIECKA 1

nauka na wszystkich instrumentach, wykłady teoretyczne etc.

Wiadomości bliższe w sekretariacie szkoły.

Czerwiec 1939

30 dni

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	C.	Bł. Jakuba Strzebie	Nikodema
2	P.	Suchedni, Sadoka	Efraima
3	S.	Suchedni, Klotyldy	Erazma
<b>4</b>	<b>N.</b>	<b>Trójcy św.</b> , Franc.,	<b>Trójcy Św.</b>
5	P.	Bonifacego b. m.	Bonifacego
6	W.	Norberta b. Jana b.	Benignusa
7	S.	Roberta op., Pawła a.	Lukrecji
<b>8</b>	<b>C.</b>	<b>Boże Ciało</b>	Medarda
9	P.	Felicjana m., Pelagii	Prym. i Fel.
10	S.	Bogumiła a., Małg.	Onufrego
<b>11</b>	<b>N.</b>	<b>2 po Św.</b> , Barnaby ap.	Barnaby
12	P.	Jana a s. Fac., Ant.	Bazylego
13	W.	Antoniego Pad.	Tobiasza
14	S.	Bazylego b. dK., Wal.	Antonii
15	C.	Jolenty, Wita m.	Wita
16	P.	<b>N. Serca P. J.</b> , Just.	Justyny
17	S.	Feliksa m., Awita k.	Wolmara
<b>18</b>	<b>N.</b>	<b>3 po Św.</b> , Marka m.	Gerwazego
19	P.	Gerwazego. Protazego	Sylweriusza
20	W.	Florentyny p.	Rafała
21	S.	Alojzego Gonzagi	Albaniusza
22	C.	Pauliny b., Jana b.	Achacjusza
23	P.	Zenona m., Feliksa k.,	Bazylego
24	S.	Nar. Jana Chrzcic.	Jana Chrz.
<b>25</b>	<b>N.</b>	<b>4 po Św.</b> , Łucji p. m.	Eulogiusza
26	P.	Jana i Pawła mm.	Jeremiasza
27	W.	Władysława kr.	Siedmiu Braci
28	S.	Leona II p., Pawła p.	Leona i Józefa
<b>29</b>	<b>C.</b>	<b>Piotra i Pawła ap.</b>	<b>Piotra i Paw.</b>
30	P.	Wspom. św. Pawła	Wspom. Pawła

## DOM SPORTOWY

SKŁAD SUKNA, TOWARÓW BŁAWATNYCH i JEDWABIU

J. PROCHASKA i SKA

BIELSKO, ul. Jagiellońska 1 - 3, 4

Telefon 15-78, 20-78



*Lipiec 1939*

*31 dni*

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	S.	<b>Przem. Krwi P. J.</b>	Teobalda
<b>2</b>	<b>N.</b>	<b>5 po Sw. Naw. NMP.</b>	Naw. M. P.
3	P.	Anatola b. Marka m.	Kornelego
4	W.	Teodora b. Innocent.	Ulrycha
5	S.	Antoniego Marii Zach.	Szarloty
6	C.	Łucji m. Dominiki	Goara
7	P.	Cyryla i Metodego bb.	Wilibalda
8	S.	Elżbiecy kr. wd.	Kiliana
<b>9</b>	<b>N.</b>	<b>6 po Sw., Weroniki</b>	Ludwiki
10	P.	Siedmiu braci mm.	7 braci mm.
11	W.	Jana b., Janaurego m.	Placyda
12	S.	Jana Gwalberta op.	Henryka
13	C.	Eugeniusza b.	Małgorzaty
14	P.	Bonawentury b. dK.	Bonawentury
15	S.	Henryka c., Filipa m.	Rozesł. Apost.
<b>16</b>	<b>N.</b>	<b>7 po Sw., MB. Szk.</b>	Ruty
17	P.	Jacka m., Marceliny	Aleksego
18	W.	Szymona z Lipnicy	Karoliny
19	S.	Wincentego a Paulo	Rufina
20	C.	Czesława, Hieronima	Eliasz
21	P.	Andrzeja, Julii p. m.	Pauliny
22	S.	Marii Magdaleny	Magdaleny
<b>23</b>	<b>N.</b>	<b>8 po Sw., Apolin.</b>	Apolinarego
24	P.	Kingi kr., Krystyny	Krystyny
25	W.	Jakuba ap., Krysztofa	Jakuba ap.
26	S.	Anny matki NMP	Anny
27	C.	Feliksa m., Julii m.	Marty
28	P.	Wiktora p. m., Leona	Pantaleona
29	S.	Marty p., Urbana II p.	Beatrycy
<b>30</b>	<b>N.</b>	<b>9 po Sw. Rufina m.</b>	Abdona
31	P.	Ignacego z Loyloi	Ernestyny

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

Fr. HOMBEK, WISŁA-CENTRUM

Przyjmuje wszelkie prace foto-amatorskie.

Wykonanie starannie i szybko.

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	W.	Piotra w okowach	Piotra
2	S.	<b>M. B. Anielskiej</b>	Gustawa
3	C.	Znal. rel. św. Szczepana	Augusta
4	P.	Dominika w.	Dominika
5	S.	<b>NPM. Śnieżnej</b>	Oswalda
<b>6</b>	<b>N.</b>	<b>10 po Św., Przem. P.</b>	Syksta
7	P.	Kajetana W., Piotra m.	Donata
8	W.	Emiliana b., Sewera	Cyriaka
9	S.	Romana ż. m., Juliana	Rolanda
10	C.	Wawrzyńca m.	Wawrzyńca
11	P.	Zuzanny p., Aleks.	Hermana
12	S.	Klary p., Juliana m.	Klary
<b>13</b>	<b>N.</b>	<b>11 po Św., Hipolita</b>	Kasjana
14	P.	<b>Wig., Euzebiusza</b>	Euzebiusza
<b>15</b>	<b>W.</b>	<b>Wnieb. NPM</b>	Uśp. Marii
16	S.	Rocha w., Joachima w.	Rocha
17	C.	Jacka w., Pawła m.	Bertrama
18	P.	Heleny ces., Agapita	Agapeta
19	S.	Ludwika b., Juliusza	Sebalda
<b>20</b>	<b>N.</b>	<b>12 po Św., Bernarda</b>	Bernarda
21	P.	Joany Franc. wd.	Adolfa
22	W.	Tymoteusza m., Hipol.	Oswalda
23	S.	Filipa Ben., Wiktora	Zacheusza
24	C.	Bartłomieja ap., Rom.	Bartłomieja
25	P.	Ludwika kr., Grzeg.	Ludwika
26	S.	<b>M. B. Częstochowskiej</b>	Zefiryna
<b>27</b>	<b>N.</b>	<b>13 po Św., Józefa K.</b>	Gebharda
28	P.	Augustyna b. dK.	Augustyna
29	W.	<b>Ścięcie Jana Chrz.</b>	Ścięcie św. Jana
30	S.	Róże Lim., Piotra w.	Rebeki
31	C.	Paulina b., Marka m.	Paulina

SKŁAD DELIKATESÓW

M. RUCHAŁA, WISŁA

róg poczty.

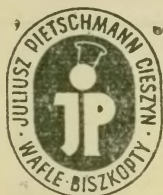
Sprzedaż owoców, cukierków, czekolady — win krajowych  
i zagranicznych po cenach niskich.

Piwa, lemoniada i trafika.

Wrzesień 1939

30 dni

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	P.	Bronisława p. Idziego	Idziego
2	S.	Stefana kr., Filipa m.	Absolona
<b>3</b>	<b>N.</b>	<b>14 po Św.,</b> Szymona	Mansweta
4	P.	Rozalii p., Róży W. p.	Rozalii
5	W.	Wawrzyńca Just. patr.	Herkulana
6	S.	Zachariasza pror.	Magnusa
7	C.	Melchiora Grodz.	Reginy
8	P.	<b>Narodzenie NMP</b>	Naradz. M. P.
9	S.	Jacka i Aleks. mm.	Gorgoniusza
<b>10</b>	<b>N.</b>	<b>15 po Św.,</b> Mikołaja	Jodoka
11	P.	Prota i Jacka mm.	Prota
12	W.	<b>Najśw. Imienia Marii</b>	Cyrusa i Amad.
13	S.	Filipa m., Juliana m.	Materny
14	C.	<b>Podw. św. Krzyża</b>	Podw. Krzyża
15	P.	<b>M. B. Bol.,</b> Nikodema	Nikodema
16	S.	Kornela p., Łucji m.	Eufemii
<b>17</b>	<b>N.</b>	<b>16 po Św.,</b> St. św. Fr.	Lamberta
18	P.	Józefa w., Ireny p.	Tytusa
29	W.	Janaurego b. m., Konst.	Sydonii
20	S.	Suchedni, Eustach.	Faustyna
21	C.	Mateusza ap. ew.	Mateusza
22	P.	Suchedni, Tomasza b.	Maurycego
23	S.	Suchedni, Tekli p. m.	Tekli
<b>24</b>	<b>N.</b>	<b>17 po Św.,</b> NMP w. n.	Gerarda
25	P.	Kleofasa m., Pawła m.	Kleofasa
26	W.	Cypriana m., Justyny	Cypriana
27	S.	Kosmy i Damiana mm.	Adolfa
28	C.	Wacława kr., Marka	Wacława
29	P.	<b>Michała archaniola</b>	Michała archaniola
30	S.	Hieronima dK.	Hieronima



FABRYKA WAFLI

J. PIETSCHMANN

CIESZYN Wsch., ul. Zamkowa 9.

poleca: wafle, herbatniki, biszkopty, pierniki, sucharki i tp.



Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
<b>1</b>	<b>N.</b>	<b>18 po Sw., NMP. R.</b>	Benigna
2	P.	Aniołów Stróżów	Leodegera
3	W.	Teresy od Dz. Jezus	Kandyda
4	S.	Franciszka z Assyżu	Franc. Ser.
5	C.	Apolinarego. b. w.	Fidesa
6	P.	Brunona w., Rom.	Fryderyki
7	S.	Marka p., Marcela m.	Amalii
<b>8</b>	<b>N.</b>	<b>19 po Sw., Piotra m.</b>	Pelagii
9	P.	Dionizego b. m., Ludw.	Dioniziusza
10	W.	<b>Dzięk. za zwyc. chocim.</b>	Germana
11	S.	<b>Macierzyństwo NMP.</b>	Burkarda
12	C.	Serafina w., Cypr.	Maksymiliana
13	P.	Edwarda kr., Teofila	Edwarda
14	S.	Kaliksta I p. m.	Kaliksta
<b>15</b>	<b>N.</b>	<b>20 po Sw., Teresy p.</b>	Jadwigi
16	P.	Jadwigi ks., Gerarda	Gawła
17	W.	Małgorzaty Alac.	Floryntyny
18	S.	Łukasza ew.	Łukasza ew.
19	C.	Piotra w., Pelagii p. m.	Ferdynanda
20	P.	Jana Kant., Iryny	Wendelina
21	S.	Urszuli p. m.	Urszuli
<b>22</b>	<b>N.</b>	<b>21 po Sw., Korduli</b>	Korduli
23	P.	Seweryna b., Ignac.	Seweryna
24	W.	Rafala arch., Feliksa b.	Salomona
25	S.	Kryspina m., Prota k.	Wilhelminy
26	C.	Ewarysta p. m. Luc.	Ewarysta
27	P.	Sabiny m. Wincentego	Sabiny
28	S.	Szymona i Tad.	Szymona i Judy
<b>29</b>	<b>N.</b>	<b>22 po Św., Chr. Kr.</b>	Narcyza
30	P.	Marcelego żołn. m.	Klaudiusza
31	W.	<b>Wig.. Urbana m.</b>	<b>Pam. Reform.</b>

## „SAMODZIAŁY“

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

w CIESZYNIE

posiada na składzie:

**wytworne samodziały leszczkowskie**

oraz wszelkiego rodzaju materiały wchłane po cenach konkurencyjnych.

**Listopad 1939**

**30 dni**

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
<b>1</b>	<b>Ś.</b>	<b>Wszyst. Świętych</b>	Wiktoryna
2	C.	<b>Dzień Zaduszny</b>	Henryka
3	P.	Huberta b., Hilarego	Bogumiła
4	S.	Karola Borom. b.	Emeryka
<b>5</b>	<b>N.</b>	<b>23 po Św., Zachar.</b>	Blandyny
6	P.	Feliksa m., Leonarda	Ziemowita
7	W.	Antoniego m.	Malachiasza
8	S.	Sewera m., Wiktoryny	Sewera
9	C.	Aleks. m., Ursyna w.	Teodora
10	P.	Adorzaja z Aw., Leona	Probusa
11	S.	Marcina b. w.	Marcina
<b>12</b>	<b>N.</b>	<b>24 po Św., 5 pust.</b>	<b>Jonasza</b>
13	P.	Stanisława Kostki	Brykcjusza
14	W.	Jozafata b. m.	Lewina
15	S.	Gertrudy p., Feliksa	Leopolda
16	C.	<b>M. B. Ostrobramskiej</b>	Otmara
17	P.	Salomei p., Grzegorza	Hugona
18	S.	Romana m., Tomasza	Gelazego
<b>19</b>	<b>N.</b>	<b>25 po Św., Elż.</b>	Elżbiety
20	P.	Feliksa Wał., Grzeg.	Edmunda
21	W.	<b>Ofiarowanie NMP.</b>	Ofiarow. M. P.
22	S.	Cecylii p. m., Marka	Cecylii
23	C.	Klemensa I p. m.	Klemensa
24	P.	Jana od Krzyża, Flory	Emilii
25	S.	Katarzyny p. m.	Katarzyny
<b>26</b>	<b>N.</b>	<b>26 po Św., Sylw.</b>	Konrada
27	P.	Waleriana b. Jakuba	Walerego
28	W.	Urbana b., Szczep. m.	Rufina
29	S.	Błażeja m., Saturn.	Waltera
30	C.	Andrzeja, ap., Justyny	Andrzeja

**POKÓJ ŚNIADANKOWY**

Wandy Żwakowej

**WISŁA - CENTRUM**

Sprzedaż owoców, cukrów, czekolad — Wyszynk piwa, wina,  
wszelkie przetwory mleczne.

**Grudzień 1939**

**31 dni**

Rzymsko-katolicki			Ewangelicki
1	P.	Mariana m., Natalii	Długosza
2	S.	Paulin m., Aurelii	Aurelii
<b>3</b>	<b>N.</b>	<b>1 Adw.,</b> Franciszka	Kasjana
4	P.	Barbary p. m. Piotra	Barbary
5	W.	Juliusza m., Jana Cud.	Saby
6	S.	Mikołaja b., Piotra m.	Mikołaja
7	C.	Ambrożego b. dK.	Agatona
<b>8</b>	<b>P.</b>	<b>Niep. Pocz. NMP</b>	<b>Pocz. M. P.</b>
9	S.	Walerii p. m., Juliana	Joachima
<b>10</b>	<b>N.</b>	<b>2 Adw., NMP. Lor.</b>	Judyty
11	P.	Damazego p. w.	Damazego
12	W.	Aleksandra m. Just.	Epimacha
13	S.	Łucji p. m., Eugen.	Łucji
14	C.	Izydora m. Teodora	Nikazego
15	P.	Waleriana b., Anton.	Ignacego
16	S.	Euzebiusza b. Albiny	Ananiasza
<b>17</b>	<b>N.</b>	<b>3 Adw.,</b> Floriana m.	Łazarza
18	P.	Wiktora, Wiktoryny	Wunibalda
19	W.	Urbana V p., Grzeg.	Abrahama
20	S.	Suchedni, Teofila m.	Amona
21	C.	Tomasza ap., Jana m.	Tomasza
22	P.	Suchedni, Zenona m.	Beaty
23	S.	Suchedni Wiktora b.	Dagoberta
<b>24</b>	<b>N.</b>	<b>4 Adw., Wigilia B. N.</b>	Adama i Ewy
<b>25</b>	<b>P.</b>	<b>Boże Narodzenie</b>	<b>Nar. Chr. P.</b>
<b>26</b>	<b>W.</b>	<b>Śzczepana m.</b>	<b>Śzczepana</b>
27	S.	Jana ap. ew.	Jana ew.
28	C.	Młodzianków, Ant.	Młodzianków
29	P.	Tomasza b., Marcela	Jonatana
30	S.	Eugeniusza b., Sewera	Dawida kr.
<b>31</b>	<b>N.</b>	Sylwestra p., Pauliny	Sylwestra

**GERTRUDE GŁUSZEK**

ZABAWKI i TOWARY GALANTERYJNE

BIELSKO, ul. 3 Maja 6



# Część astronomiczna.

## Zaćmienia w roku 1939.

W roku 1939 przypadają 2 zaćmienia Słońca i 2 Księżyca. Ze zjawisk tych widoczne w Polsce będą: zaćmienie Słońca dn. 19 kwietnia. Zjawisko rozpocznie się, jako zaćmienie częściowe, o g. 15 m. 26 (czasu śr.-europ.) na wodach podzwrotnikowych Oceanu Spokojnego w chwili wschodu Słońca (pierwszy kontakt półcienia Księżyca z globem ziemskim). Stosunkowo szeroki pas widzialności zaćmienia pierścieniowego (pokrywany kolejno uzupełnieniem całkowitego cienia Księżyca) ciągnąć się będzie przez wyspy Aleuckie, Alaskę i pn. Morze Lodowate (także przez biegun pn.) aż do Nowej Ziemi. Początek zaćmienia centralnego przypadnie o g. 17 m. 7, koniec o g. 18 m. 23. Ostatni kontakt półcienia Księżyca z Ziemią nastąpi o g. 20 m. 5, o zachodzie Słońca, w pd. Anglii, pomiędzy Bristolem a Londynem. Podczas największego nasilenia zjawiska Księżyc przysłoni 0,987 części średnicy Słońca.

Na dużych połaciach otaczających wymieniony pas widzialności zaćmienia pierścieniowego zjawisko będzie widoczne jako zaćmienie częściowe, mianowicie: na pn.-wschodniej części Oceanu Spokojnego, w pn.-wschodniej Azji, w Ameryce pn., na pn. Morzu Lodowatym, w pn. częściach Atlantyku oraz w zachodniej, pn. i śr. Europie.

W Polsce zjawisko będzie dostrzegalne tylko przez niewiele minut, w samym końcu dnia, aż do momentu zachodu Słońca, jako zaćmienie częściowe, w postaci niewielkiego czarnego, powiększającego się wrębu (profil Księżyca) na dolnej części tarczy Słońca.

Całkowite zaćmienia Księżyca dn. 3 maja, w Polsce niewidoczne. Satelita zetknie się z półcieniem Ziemi o g. 13 m. 23, z cieniem całkowitym o g. 14 m. 28. Faza całkowitości rozpocznie się o g. 15 m. 40 i będzie trwać do g. 16 m. 43. Następnie Księżyc będzie wynurzał się stopniowo z cienia Ziemi, by o g. 17 m. 55, opuścić cień całkowity, a o g. 19 m. 0 także półcień Ziemi. Zatem zaćmienie częściowe (przez cień zupełny) będzie trwać 3 g. 27 m., z czego na zaćmienie całkowite przypadnie 1 g. 3 m. Wielkość zaćmienia całkowitego wyrażona w średnicach Księżyca, wyniesie 1.182. Ponieważ zjawisko rozgrywać się będzie na powierzchni Księżyca, przeto poszczególne fazy zaćmienia będą widoczne równocześnie o tym samym czasie ze wszystkich miejscowości, w których podczas zaćmienia satelita znajdować się będzie ponad horyzontem. Początek zaćmienia będzie dostrzegalny: na Alasce, Oceanie Spo-



kojnym, w Australii, Polinezji, na pd. Morzu Lodowatym, Oceanie Indyjskim, oraz w Azji wschodniej i środkowej; koniec natomiast w zachodniej części O. Spokojnego, w Polinezji, Australii, Azji, na pd. Morzu Lodowatym, O. Indyjskim, Madagaskarze, w Afryce (z wyjątkiem pn. wschodniej części) i w Europie wsch. W Warszawie w dniu tym Księżyc wejdzie 4 m. po zakończeniu zjawiska.

Całkowite zaćmienie Słońca dn. 12 października, w Polsce niewidoczne. Początek zaćmienia częściowego (zetknięcie się Ziemi z półcieniem Księżyca) przypadnie o g. 19 m. 35, początek zaś zaćmienia centralnego (zetknięcie się Ziemi z cieniem całkowitym satelity) o g. 21 m. 17. Koniec zaćmienia centralnego nastąpi o g. 22 m. 2, koniec zaś częściowego (półcień Księżyca opuści Ziemię) o g. 23 m. 45. Zaćmienie będzie widoczne: w pd. wschodniej Australii, na Polonezji, na pd. Morzu Lodowatym i pd. kończyźnie Ameryki pd.

Częściowe zaćmienie Księżyca dn. 28 października, widoczne w Polsce. Początek zjawiska (zetknięcie się globu księżycowego z półcieniem Ziemi) nastąpi o godz. 4 min. 42. Cień całkowity Ziemi pojawi się na tarczy satelity o godz. 5 m. 55; o godz. 7 min. 36 pokryje on 0.992 części średnicy Księżyca (największe nasilenie zjawiska), by, odąd począwszy, stopniowo ustępować. O godz. 9 min. 18 cień opuści całkowicie tarczę Księżyca, pozostawiając na niej jedynie coraz to słabszy półcień, aż do godz. 10 min. 21. Zatem zaćmienie częściowe przez cień całkowity Ziemi trwać będzie w sumie 3 godz. 24 min. Początek zjawiska będzie widoczny w Europie z wyjątkiem skrajnie wschodniej połaci, w zach. Afryce, na Oceanie Atlantyckim, w całej Ameryce, we wschodniej części Oceanu Spokojnego, na pół-wschod. kończyźnie Azji, koniec będzie dostrzegalny: w pn. części Atlantyku, na pn. Morzu Lodowatym, w całej Ameryce, na Oceanie Spokojnym, Polinezji, we wsch. Australii i w półn.-wsch. Azji.

W Polsce będą widoczne jedynie początkowe fazy zjawiska, w postaci powiększającego się, czarnego, kolistego wrębu na tarczy satelity, dostrzegalnego aż do chwili zachodu Księżyca, i to we wschodniej połaci kraju króciej, aniżeli w zachodniej. Momenty zachodu Księżyca w dniu zaćmienia, oraz czasy widzialności zaćmienia częściowego przez cień zupełny Ziemi dla 7 gł. miast Polski są następujące: L w ó w, zachód Księżyca g. 6 m. 4 widzialn. zaćmienia minut 9; Wilno, zach. Księż. g. 6 m. 11 widz. zaćm. m. 16; Kraków, zach. Księż. g. 6 m. 22 widz. zaćm. m. 27; Warszawa, zach. Księż. g. 6 m. 23 widz. zaćm. m. 28; Łódź, zach. Księż. g. 6 m. 27 widz. zaćm. m. 32; Gdynia, zach. Księż. g. 6 m. 39 widz. zaćm. m. 44. Poznań, zach. Księż. g. 6 m. 40 widz. zaćm. m. 45.

# Część kalendarzowa.

## Kalendarz narodowych świąt i obchodów.

### Święta państwowe i narodowe.

Święto państwowe: dnia 3 maja, w rocznicę Konstytucji z 1791 r. (Wprowadzone uchwałą Sejmu z dnia 20 IV. 1919).

Święto Niepodległości: dnia 11 listopada, w rocznicę oswobodzenia Warszawy z pod okupacji wojsk niemieckich, w r. 1918. (Ust. z dnia 23 IV. 1937, ogłoszona 30 IV. 1937).

### Stałe obchody coroczne.

Święto wojsk polskich: dnia 6 sierpnia. (W rocznicę wymarszu kompanii kadrowej Legionów w r. 1914 z Krakowa ku granicy austriacko-rosyjskiej i wkroczenia na teren b. zaboru rosyjskiego).

Święto morza: dnia 29 czerwca. (Zainicjowane w roku 1932, ma na celu propagandę znaczenia morza dla Państwa.)

Dzień żołnierza: dnia 15 sierpnia. (W rocznicę zwycięstwa w r. 1920 nad Wisłą.)

Święto lotnicze: dnia 11 listopada.

Święto korpusu policji państwowej: dnia 10 listopada.

Dzień Polaków z zagranicy: w jedną z niedziel stycznia, data ruchoma.

Dzień matki: w drugą niedzielę maja.

Dzień lasu: w sobotę przed ostatnią niedzielą kwietnia.

### Święta rzymsko-katolickie w Polsce urzędowo ustalone.

Imienia Jezus, 2 stycznia.	Boże ciało (ruch.)
Trzech Króli, 6 stycznia	Sw. Piotra i Pawła 29 czerwca.
M. B. Gromnicznej, 2 lutego.	Wniebowzięcie 15 sierpnia.
Niedziela Wielkan. (ruch.)	Wszystkich Świętych 1 listopada.
Poniedziałek Wielkanocny.	Niepokalane Poczęcie 8 grudnia.
W niebowstąpienie (ruch.)	Boże Narodzenie 25 grudnia.
Zielone Święta (ruch.)	Sw. Szczepana 26 grudnia.
2-gi dzień Zielonych Świąt	

Jako święto kościelne obchodzone jest w Polsce dn. 3 maja święto Królowej Korony Polskiej, wprowadzone w 1925 r.



## **Święta ruchome rzymsko - katol. w 1939 r.**

Imienia Jezus 2 stycznia.	Wniebowstąpienie 18 maja.
N. Starozapustna 2 lutego.	Zielone Święta 28 i 29 maja.
Popielec 22 lutego.	Boże Ciało 8 czerwca.
N. Palmowa 5 kwietnia.	Najśw. Serca Jez. 16 czerwca.
N. Wielkanocna 9 kwietnia.	Chrystusa Króla 29 października.
Poniedz. Wielk. 10 kwietnia	1-sza niedziela Adw. 3 grudnia.

---

---

# **SAMOZATRUCIE**

## **na tle wątroby.**

Samozatrucie bywa przyczyną wielu dolegliwości (bóle artretyczne, łamanie w kościach, bóle głowy, podenerwowanie, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy i wyrzuty na skórze, skłonność do tycia, mdłości, język obłożony.) Trucizny wewnętrzne, wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew, niszczą organizm i przyspieszają starość. Wątroba i nerki są organami oczyszczającymi krew i soki ustroju. 20-letnie doświadczenie wykazało, że zioła lecznicze „Cholekinaza“ H. Niemojewskiego jako żółcio-moczopędne są naturalnym czynnikiem odciążającym soki ustroju od trucizn własnych.

„Cholekinaza“ jest mieszaniną odpowiednio dobranych i w specjalny sposób spreparowanych ziół. Kuracja „cholekinazowa“ polega na pobudzeniu wątroby do normalnej czynności, jako organu, który dla krwi jest jak gdyby filtrem. Krew zabiera odpadki komórek i inne szkodliwe substancje do wątroby. W wątrobie z odpadków tych wytwarza się żółć i wydziela się z organizmu przez kiszkę. W ten sposób odbywa się prawidłowa przemiana materii.

Szczegółowe informacje w broszurach.

Żądajcie bezpłatnych broszur.

Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

**Laborat. fizjol.-chem. Warszawa, Nowy - Świat 5**

Telefon 9-74-96,

# **Bracia - witajcie!**

Dzień 1 października 1938 roku w historii Państwa Polskiego zapisał się na złotych kartach. W dniu tym Śląsk Zaolzański wrócił do Polski. Prastara ziemia polska, przez polski lud od wieków zamieszkała, polską rozbrzmiewająca mową wróciła do Macierzy. Pękły kordony graniczne, który przez 20 lat rozdzierały żywy organizm Narodu. Rzeka Olza stała się znów rzeką polską.

Skończyły się cierpienia i męczeństwa ludu śląskiego, który przez tak długi czas po bohatersku znosił udręki i prześladowania, terror i szykany, walcząc nieugięcie o swe święte prawa.

Lud ten odzyskał dziś wytęsknioną, wymodloną, bogato życiem i krwią okupioną wolność.

Ziściło się to, co Nieśmiertelny Wódz Narodu Józef Piłsudski, który wskrzesił Polskę, dał Jej mocne podwaliny ustrojowe i geniuszem swoim wyprowadził Ją z chaosu i bezwładu na tory wielkości i potęgi, ucząc naród wiary we własną moc.

---

**Witaj Ziemio — odwieczna Piastów kraino, zroszona krwią bohaterską, w walce o wolność przelaną.**

**Witajcie miasta, kopalnie i huty, ożywione znojnym trudem polskiego rzemieślnika, górnika i hutnika!**

**Witajcie wsie, witajcie pola, polskim pługiem zora-  
ne! Witajcie łąki i lasy!**

**Witajcie wszyscy w granicach Wielkiej Rzeczypos-  
politej Polskiej!**

Witamy Was pod jegnym dachem państwowym, pod którym z nami razem przyszłe losy dzielić będziecie. Witamy Was z otwartymi ramionami i sercem, przepełnionym gorącą miłością braterską.

— 22 —

# Jak w Jabłonkowie i Trzyńcu witali Wojska Polskie.

W wykonaniu zawczasu przygotowanego planu wojska polskie przekroczyły w dwóch miejscach granicę dzielącą Śląsk Cieszyński na dwie części i zajęły niemal całą połąć Cieszyńskiego z Trzyńcem i Jabłonkowem.

Ludność obu tych miast już przez cały czas oczekiwała z niecierpliwością nadejścia Wojsk Polskich. Dopiero w godzinach południowych stało się wiadomem, że wojska te nadejdą we wtorek. To też od rana od wczesnych godzin ludność całego obszaru czyniła gorączkowe przygotowania do godnego przyjęcia armji.

Wzdłuż szos i dróg pobudowano liczne bramy triumfalne. W Trzyńcu i Jabłonkowie mieszkańcy od rana samorządnie rozpoczęli zamazywanie czeskich napisów i szyldów. W obu miastach wzdłuż ulic, które miało przechodzić wojsko utworzyły się gęste szpalery, w których miejsca zajęła działwa szkolna z nęciami kwiatów i chorągiewkami o polskich barwach narodowych, dzieci w strojach ludowych, harcerze, sokoli, liczne grupy Ślązaków i górali śląskich w barwnych strojach regionalnych. Porządek utrzymywały miejscowe straże ogniowe, harcerstwo i członkowie polskich organizacyj społecznych.

Wojska polskie przekroczyły granicę o godz. 12-tej w południe i ruszyły dwiema kolumnami na Trzyniec i Jabłonków.

Na ulicy prowadzącej do Trzyńca ustawiono wspaniałą bramę triumfalną z napisem: Niech żyje Wojsko Polskie. Witajcie wybawcy! — Na głównej ulicy, która zwała się ulicą Marszałka Smigłego-Rydzka. Naprzeciw ratusza ustawiono trybunę przybraną kwiatami i flagami o barwach narodowych.

W mieście panował nastrój radosnego i niecierpliwego oczekiwania. Przed trybuną stanęła orkiestra robotników trzynieckich. Na trybunie powitany żywiołowemi owacjami stanął dowódca grupy operacyjnej „Śląsk“ gen. Bortnowski, gen. Malinowski, komendant główny policji państw. gen. Kordjan-Zamorski oraz burmistrz Trzyńca, zasłużony działacz i szermierz o polskość miasta p. Kaizer.



Ze zbliżeniem się godz. 1-ej nastroj radosny wzmagą się coraz bardziej. Z oddali dobiega potężny okrzyk: „Wojsko polskie niech żyje“! to gen. Abraham na czele wojsk polskich wkacza do miasta. Rozlegają się dźwięki marsza. Gen. Abraham jako dowódca defilady podejżdza na koniu do trybuny i składa gen. Bortnowskiemu raport. Publiczność bez ustanku manifestuje na cześć Pana Prezydenta R. P., armji polskiej jej Wodza Marszałka Smigłego-Rydzę oraz ministra spraw zagranicznych Józefa Becka.

Defiladę rozpoczynają pułki ułanów zasypywane deszczem kwiatów, który w kilka chwil zamienił jezdnię w barwny kobierzec. Postawa kawalerji polskiej, którą miejscowa ludność zobaczyła po raz pierwszy, wzbudziła nieopisany zachwyt i wywołała gromkie oklaski oraz okrzyki: „Niech żyje kawalerja polska“.

Nie przebrzmiał jeszcze tętent koni, gdy u wylotu ulicy ukazały się oddziały zmotoryzowane. Tuż za nimi pomaszerowała artylerja przeciwlotnicza, a następnie artylerja polowa. Okrzyki na cześć armji polskiej nie ustają i jeszcze bardziej wzmagają się gdy brukiem ulicy trzynieckiej wstrząsnęło głucho dudnienie kół artylerji ciężkiej. Chorągiewki dziatwy szkolnej ustawionej w szpalerach powiewają bez ustanku. Kwiaty sypią się pod koła i na żołnierzy, pokrywając grubą warstwą jaszcze artyleryjskie. Znowu słyhać tętent, to pułki strzelców konnych. Znowu wiwaty, znowu owacje, kwiaty, łyzy szczęścia i radości w oczach ludności polskiej, wreszcie ułani zamykają defiladę, a na końcu widnieją jeszcze dwa ambulanse pocztowe, które zajmą się natychmiast organizacją służby pocztowej w Trzyńcu.

Gen. Abraham melduje zakończenie defilady, schodzi z konia i zbliża się do gen. Bortnowskiego, który w towarzystwie gen. Malinowskiego podchodzi do mikrofonu i wygłasza krótkie przemówienie.

W przemówieniu tem gen. Bortnowski oświadczył m. in.: „Jesteśmy w Trzyńcu, który zajęliśmy. Widać tu, że najwyższą siłą jest ta siła, jaką zdołała zaszcześcić matka polka słowem i modlitwą. Ta siła pozwoliła przetrwać wam wieki niewoli i pozwoliła utrzymać polskość. Ona też sprawiła, że żołnierz polski mógł tu wrócić. Jej oddajemy cześć“.

Gen. Bortnowskiego otacza tłum robotników i kobiet trzynieckich, składając ze wzruszeniem na jego ręce gorące słowa podziękji dla armji polskiej za wyzwolenie. Znowu okrzyki „Niech żyje Pan Prezydent Rzeczypospolitej“ „Niech żyje armja i jej Wódz Naczelny Marszałek Smigły-Rydz“, Niech żyje minister Beck“.

W Jabłonkowie na domu, w którym w r. 1914 przebywał Marszałek Piłsudski, wmurowane w roku 1934 tablicę pamiątkową.

Przed tą tablicą ludność miasta na wieść o zbliżającym się powrocie Jabłonkowa na łono ojczyzny zorganizowała spontaniczną manifestację.

W parę minut po 15-tej we wszystkich kościołach Jabłonkowa uderzono w dzwony, a w zakładach fabrycznych zabrzmiały syryny na znak, że wojsko polskie się zbliża. Ze wszystkich ulic miasta na rynek zaczęły napływać tłumnie niezliczone masy mieszkańców.

W imieniu miasta powitał reprezentantów armji burmistrz Paszek.

Mówca zakończył swe przemówienie okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i jej prezydenta. Okrzyk ten, powtórzony entuzjastycznie przez tysięczne rzesze, rozbrzmiał szerokiem echem po całym mieście.

Orkiestra odegrała hymn narodowy. Po dalszych przemówieniach dwie małe dziewczynki, ubrane w stroje ludowe, podeszły do dowódcy grupy, składając mu kwiaty. Po wręczeniu bukietów obie małe dziewczynki rzuciły się generałowi Bortnowskiemu na szyję, serdecznie go całując i ściskając.

Po podziękowaniu za te owacje i zgotowane przyjęcie gen. Bortnowski wygłosił przemówienie, w którym powiedział:

Obywatele, rodacy z za Olzy, szczęśliwy jest żołnierz polski, że stał się tu ramieniem ojczyzny, wyciągniętym do was.

Szczęśliwy jestem, że na czele żołnierzy polskich reprezentuję tu Polskę.

Ale nic nasze czyny nie znaczą wobec waszych czynów, wobec czynów matek śląskich, które swemi łzami i nauką od wczesnej młodości wpajali dzieciom mowę i modlitwę ojczystą. Bez tej siły, którą tworzy rodzina — matka i ojciec, nasze czyny byłyby niczem. Gdyby nie czyny matki-Polki, nasze przyjście tutaj byłoby przyjściem dla obcych.

Dziękuję wam, polskie matki, za to. Niech żyje ta wielka siła, która was prowadziła i która zwyciężyła.

Gdy generał Bortnowski przestał mówić, zapanowała cisza, przerywana płaczem wzruszonych radośnie i do głębi serc rodaków. Gen. Bortnowski widząc przed sobą zapłakaną twarz Ślązaczki w stroju ludowym, podchodzi szybko do niej i serdecznie ją kilkakrotnie całuje. Niewiasta, szlochając, obejmuje generała.

Swiadkowie tej sceny mają łzy w oczach.

Następnie gen. Bortnowski w otoczeniu gen. Malinowskiego, burmistrza miasta, duchowieństwa oraz Ślązaczki, która przedtem tak serdecznie generała uciskała, p. Zuzanny Chamros, matki 12

dzieci, wdowy po kolejarzu, bojowniczkę o szkołę polską, stanął na trybunie, skąd przyjął defiladę wkraczających do miasta oddziałów. Defiladę prowadził płk. Tyczyński.

Powietrzem wstrząsał potężny okrzyk. To oszalała z radości ludność Jabłonkowa, w ten sposób objawiły swe uczucia zachwyty dla wojska polskiego. Nie tylko okrzykiem wyrażono swe uczucia dla armji. Widać było wniesione ku górze ręce, a wargi szeptały:

**„Boże błogosław Armji Polskiej“.**

Wrażeni było niezapomniane.

Kolumna za kolumną maszerowały przed gen. Bortnowskim, a entuzjazm nie stał ani na chwilę. Spod metalowych hełmów piehurów polskich błyszczały roziskrzone oczy i niejednen żołnierz z trudem panował nad wzruszeniem.

Ktoś wniósł głowę do góry. Wszystkie spojrzenia biegną w tę stronę. To polski samolot bombowy po raz pierwszy ukazał się na jabłonkowskim niebie. Dzieci wnoszą do góry ręce, machając chorągiewkami. Słychać okrzyki na cześć skrzydłatej armji.

Wyzwolenie Jabłonkowa stało się faktem dokonanym.

**Jabłonków powrócił do Macierzy.**

---

*Przysłowia ludu zaolzańskiego.*

Biada domowi, gdzie cielę rozkazuje wołowi.

Co się prędko nieci (zapala), to nie długo świeci.

Co było łoni (niegdyś), tego żaden nie dogoni.

Co jest zacne, nie jest łacne.

Czyj kraj chwał, a swojego się dierz.

Gdo nie ma chęci, wie jak się wykręci.

Kiedy chłop się gniewa, to djaboł śpiewa, a jak baba z gniewu płacze, to djaboł wiesioły skacze.

Kiedy djaboł ma głód, to i muszki żere.

Kiedy mieszek jako ciełe, to się znajdą przyjaciele; kiedy mieszek jako łąta, niema siostry ani brata.

Lepszy oko swoje, niżli cudzych dwoje.



# Najślawniejsze dni Karwiny.

Od chwili kiedy nadeszła do Karwiny wiadomość, że rząd czechosłowacki przyjął ultimatum rządu polskiego, rozpoczęło się jakby nowe życie. Wszystko się zupełnie zmieniło, wszystko przybrało zgoła inny obraz. W pierwszej chwili nikt nie wiedział co ma robić. Ludziska od radości potracili głowy. Kiedy jednak każdy już zrozumiał ważność i doniosłość tego zdarzenia historycznego, wówczas przygotowywał się na jedno z największych świąt — na przyjęcie naszej polskiej armji.

Przybycie naszej bohaterskiej armji poprzedzały najróżniejsze epizody. Ludzie zaraz w pierwszą niedzielę, a więc na drugi dzień po decyzji rządu czechosłowackiego, wywiesili na swych domach chorągwie o barwach narodowych płoskich. Nie pomogły ostatnie szykany czeskiej policji i wojska, nie pomogły nawet tchórzowskie rozkazy niektórych burmistrzów czy raczej wiceburmistrzów, chorągwie wisiały sobie spokojnie nadal. Wszyscy tylko czekali z niecierpliwością, kiedy nadejdzie ta tak bardzo oczekiwana chwila, gdy będą mogli w swem mieście powitać naszą armję, przed którą ugięła się czeska buta.

Nareszcie nadszedł wymarzony dzień, poniedziałek 10 października. Już od samego rana zrobił się w Karwinie wielki ruch. Co tylko żyło, wychodziło ze swych domów i podążało w kierunku centrum Karwiny, gdzie miano przywitać naszą armję, przekraczającą po raz pierwszy granice Karwiny. Jeszcze dziś mamy w pamięci te okrzyki na cześć armji i jej wodzów, oraz na cześć P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Lecz na tem się nie skończyło. Nadszedł dzień o wiele stawniejszy i radośniejszy. Oto nasze miasto zaszczycił swą obecnością nasz ukochany Wódz Naczelny, Marszałek Edward Śmigły-Rydz. I znów kto tylko był wolny od pracy, wychodził z domu na spotkanie tak zacnego i dostojnego gościa.

Trzecim dniem, który na zawsze zostanie nam w pamięci, to niedziela 15 października. W dniu tym zgromadziła się w „Pracy“ cała ludność Karwiny, skąd razem z armją podążono w wielkim pochodzie do nowego kościoła, by podziękować Stwórcy Najwyższemu za to, co nas spotkało w ostatnich dniach.

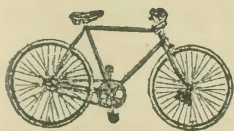
I napełnił się kościół po same brzegi wiernym polskim ludem, który wspólnie z armją składał hołd Temu, który jest Królem wszystkich i wszystkiego. Po nabożeństwie zatrzęsły się mury kościoła od potężnego śpiewu zgromadzonego ludu. Śpiewano „Boże coś Polskę“... Śpiewali tę potężną pieśń wszyscy

starzy i młodzi, kobiety i mężczyźni. Boć 20 lat czekano na chwilę, kiedy tę ipesń będziemy mogli sobie zaśpiewać bez bojaźni z całej siły. Po uroczystości uformował się potężny pochód, na czele którego kroczył między innymi zacnymi gośćmi sam dowódca samodzielnej grupy operacyjnej „Słask” gen. Bortnowski. I trzeba tu zaznaczyć, że chociaż miał do wyboru całą masę gmin, gdyż prawie że we wszystkich miejscowościach odbywały się nabożeństwa dziękczynne, to on z pośród wszystkich wyróżnił Karwinę. Na czele pochodu kroczył aż na cmentarz, gdzie na grobie jednego z Polaków złożył wieńiec. Potem przyjął defiladę, która była zakończeniem uroczystości. — Można śmiało powiedzieć, że ostatnie dni, jakie przeżywała Karwina, to najślawniejsze dni, jakie wogóle pamiętamy. I niema w tem nic dziwnego, bo przecież były to dni, w których dokonywało się nasze odrodzenie i nasze zbawienie, kiedy to zrzuciliśmy z siebie obce jarzmo i połączyliśmy się z naszą Macierzą, Takie dni pozostaną nam zawsze w pamięci.

---

## *Pieśń rowerzysty.*

Nuta: krakowiaka.



Jedzie bicyklista — jedzie se na kole,  
ani się nie nazdo a już jest na dole.  
Kolana rozbite, rękow potargany,  
bicykiel na ziemi — cały połamany.

Gdybyś miał bycikiel od Paula Marka,  
niewiedziołbyś o tym co bolenie karka.  
Marek mo bicykle dobrze zbudowane  
Nie połomie ci się, choćbyś skokoł na niem.

Pytaj się po Marku, nie drop się po głowie,  
że w Skoczowie mieszko, to ci każdy powie.  
Nie targuj się długo, kup bycikiel nowy,  
a możesz być pewny, że nie skrećisz głowy.

U niego dostaniesz i części składowe  
w najlepszej jakości, wszystko doborowe.  
Naprzykład konusy, siodła i pedale,  
latarki, frajlaufy, dzwonki i tak dalej.

**Paweł Marek, Skoczów, ul. Ustrońska 41**  
skład maszyn i rowerów.

## *Tragedia 8-letn. Marysi pod czeskim panowaniem za Olzą*

Dwadzieścia tysięcy dzieci wydarto szkole polskiej na Śląsku Zaolzańskim. Dwadzieścia tysięcy dzieci — to tyleż tragedij rodzin polskich za Olzą . . .

Oto jedna z nich, podobna do wszystkich pozostałych. Martyrologia Marysi Janiczówny w Wędryni na Śląsku Cieszyńskim.

Marysia miała osiem lat. Musiała iść do szkoły. Starsza jej siostra chodziła już do szkoły polskiej. Ojcu Marysi powiedziano, że jeśli i drugą córkę pośle do szkoły polskiej — będzie źle.

Będzie źle. Już potem jak zapisał pierwsze dziecko do szkoły polskiej — przeniesiono go na gorszą posadę (pracował na dworcu kolejowym w Cieszynie czeskim). Zmniejszono mu pensję. A teraz groźba: będzie jeszcze gorzej.

A żyć trzeba. Żyć i wyżywić całą rodzinę. Z bólem serca, z rozpaczą zgodził się: Marysia pójdzie do szkoły czeskiej.

Nie chciała iść do szkoły czeskiej. Chciała być razem z siostrą, w polskiej. Zaprowadzono ją przemocą. Nie chciała mówić po — czesku. Nauczyciel zbił ją trzcinką. Mimo to trwała w uporze. Milczała. Tylko gdy przechodziła obok polskiej szkoły — wybuchała płaczem.

Raz samowolnie poszła do polskiej szkoły. Usiadła na ostatniej ławce. Nauczyciel w obawia zemsty Czechów, kazał ją wyprowadzić z klasy. Odtąd prowadzono ją do szkoły czeskiej pod eskortą domową. Cóż było robić?

Minęło tak kilka miesięcy. Kilka miesięcy łez i rozpaczny małej Marysi, łez i rozpaczny jej rodziców,

Pewnego dnia Marysia nie wracała w południe ze szkoły. W szkole, jak dowiedziano się, nie była. Zaniepokojeni rodzice poczęli ją szukać.

Znaleźli ją wieczorem - w szkole polskiej, w pustym pokoju. Leżała na ławce nieprzytomna, z gorączką.

Potem łóżko i doktor. Wielomiesięczne męczarnie wywołały zapalenie mózgu. Po kilku dniach — na cmentarzu wyrosła mała mogiłka Marysi. Dziecko nie przeżyło tragedii.

Oto jedna tylko mała kartka z dziejów martyrologii działwy polskiej za Olzą. Mała ale jakżeż wymowna . . . Jedna z tysiąca . . .

---



# ***Zaczątki wojska polskiego na Zaolziu.***

Pierwszymi pionierami myśli tej o ile idzie o realizację jej z bronią w rękę, był ś. p. generał dywizji Franciszek Alexandrowicz i kapitan Klemens Matusiak.

Pierwszy mieszkał wówczas w Morawskiej Ostrawie, gdzie jako oficer austriacki, stał się przywódcą organizacji zaczątków wojska polskiego. Ponieważ w Morawskiej Ostrawie żywioł czeski był przeważający, zebrania konspiracyjne odbywały się po drugiej stronie Ostrawicy w Polskiej Ostrawie, będącej dziś jeszcze, niestety pod władzą czeską. Zebrania te odbywały się w szkole wydziałowej i brało w nich udział przeszło 30 delegatów organizacji społecznych polskich.

Funkcje pomocnika i kuriera przy generale spełniał syn jego, ponieważ generał musiał się kryć przed szpiegami austriackimi.

Już w ciągu września i października 1918r. nawiązano kontakt z oficerami polskimi w Krakowie, a przy nich z Radą Regencyjną. Gorącym propagatorem myśli odzyskania całego Śląska Cieszyńskiego dla Polski był również generał Roja, późniejszy dowódca w Krakowie. Z nim nawiązał generał Alexandrowicz łączność i już 30 października osobiście zbierał wiernych sobie w Boguminie, który dopiero niedawno temu wrócił do Polski.

## **W Cieszynie.**

Tymczasem... w Cieszynie tendencjom Śląskiej Rady Narodowej dał czynny wyraz kapitan Klemens Matusiak, gorący patriota i dusza ruchu wojskowego w Cieszynie. 1 listopada udało się kapitanowi pozbyć się dowódcy austriackiego, ale obok pierwszych plutonów wojska polskiego została w Cieszynie grupa wojsk czeskich pod kapitanem Pavlikiem i wojsko niemieckie w Bielsku, które wówczas zdradzało skłonność utworzenia odrębnej Rzeczypospolitej. Jeśli się zważy, że w tem czasie wracała armia Mackensena z Węgier przez Cieszyn i Bogumin do Niemiec, można sobie wyobrazić, co mogły wówczas wojskowo znaczyć rzadkie zastępy sokole, studentów i robotników polskich wobec tak przeważającej siły. Ale za to duch żołnierzy był znakomity i wyrównywał braki liczebne.

Do pierwszej przysięgi wojsk polskich na Śląsku Cieszyńskim stanęło 300 żołnierzy polskich (reszta pełniła służbę w Skoczowie, Czacy, Dąbrowie i na dworcu w Boguminie). Do zebranych przemówił pierwszy ks. Buzek a potem generał Ale-

xandrowicz, który wezwał żołnierzy w imię wolnej Polski, w imię wolności, braterstwa i równości do wytrwania na stanowisku, jak na Polaków przystało i wzniósł okrzyk na cześć Polski. Potem poseł Michejda wezwał żołnierzy do posłuszeństwa i wierność ojczyźnie.

Następnie wezwał generał Alexandrowicz czeskiego komendanta Pavlika do podania ręki i przyrzeczenia, że będzie rozkazy jego na Śląsku wykonywał. Kapitan Pavlik przyrzeczenie to uściśnieniem dłoni przypieczętował.

Niestety przyrzeczenia później nie dotrzymał.

Tego samego dnia udało się ustalić z władzami czeskimi pierwsze wspólne granice. Według tej umowy Polsce przypadł powiat Cieszyński, Bielski, Frysztański oraz Bogumin. Niestety, Czesi nadal organizowali się w samym Cieszynie, a co gorsze, mając w sztabie dowództwa polskiego oficera-szpiega, paraliżowali naszą akcję.

Generał Alexandrowicz, zorientowawszy się w sytuacji, wezwał dowódcę czeskiego i polecił mu wobec starć Słowaków z Węgrami na Słowaczynie wyjechać z Cieszyna przez Jabłonka na pomoc zagrożonym Słowakom. Dowódca czeski poprosił o jeden dzień czasu celem porozumienia się z komendą czeską w Morawskiej Ostrawie. Generał prośbie tej odmówił i zażądał spełnienia rozkazu. Czesi wyjechali z Cieszyna, ale nie dojechali dalej jak do Czaczy, a stąd wrócili do Jabłonkowa. Stąd zatelefonowali do komendy w Cieszynie. W komendzie polskiej zaufany ich czekał widocznie na telefon i zamiast nakazać wykonanie rozkazu generała, zarządził powrót do Cieszyna. Postępowanie oficera polskiego, kierowanego zdradziecką ręką czeską, otworzyło oczy polskiemu dowództwu. Pierwszy zareagował kpt. Matusiak, prawa ręka generała, który kazał oficera aresztować. Szpieg jednak znikł i więcej się nie pojawił. W nocy oddział czeski z śpiewem: „At žije Czechoslovensko“ „At žije Masaryk“ maszerował po polskim Cieszynie.

Na drugi dzień sprawa poszła ostrzej. Generał Alexandrowicz zawezwał dowódcę czeskiego i dał mu rozkaz opuszczenia Cieszyna i wyjazdu do Mor. Ostrawy. Generał ofiarował dowódcy czeskiemu na pożegnanie rasowego konia. Ten serdecznie podziękował, przyrzekając, że będzie zawsze przyjacielem Polski. Ale już w Gnojniku podczas postoju odgrażał się, że wróci przeciwko Polakom z bronią w ręku. Słowa później w roku 1920 zdradziecko dotrzymał.

### **Zajęcie Bielska.**

Teraz przyszła kolej na Bielsko.

Generał Alexandrowicz zjawił się tam z oddziałem polskim w szyku bojowym. Generałowi towarzyszył adiutant kapitan

Figna. Gdy Straż obywatelska niemiecka zrzuciła z pocztą orła polskiego, generał zamknął się w magistracie z zarządem miasta w pokoju obrad i oświadczył, że tak postąpi, jak postępowali generałowie pruscy podczas wojny z miastami polskimi. Ojcowie miasta uznali rząd polski z tem zastrzeżeniem, że Niemcy bielscy wstąpią do Ligi Narodów z prośbą o utworzenie ze Śląska Cieszyńskiego osobnej Rzeczypospolitej. Niemiecki wojsko zostało rozbrojone, dowódcą Bielska zamianował generał pułkownika Krakówkę.

Na specjalną uwagę zasługuje

### **organizacja pierwszego wojska polskiego na Zaolziu.**

Władzę cywilną i wojskową przejął w powiecie frysztakiem Komitet polski, w skład którego wchodził: dr Wolf, dr Kunicki, Ogrodzki, Robak, Bem, Rybarski i Golachowski. Na czele organizacji wojskowej stał kpt. Henryk Kowalski.

Komitet polski wyzwał starostę frysztackiego Barona, Czecha do współpracy. Ten przyrzekł, ale niestety, tajnie przeciwdziałał i wykonywał rozkazy idące z Morawskiej Ostrawy, I tu dłoń podana przez Polaków, została odepchnięta. Wobec tego Komitet polski postanowił starostę aresztować, ale ten uciekł wczas do Ostrawy.

Wojsko polskie składało się w Frysztaacie z 40 żołnierzy, samych sokołów, studentów i górników. Na zaopatrzenie polskiego oddziału złożył Bank Rolny i Ludowy w Frysztaacie 3000 koron. Oddział ten rósł z dnia na dzień. Połączył się on z oddziałami polskimi w Orłowej, Karwinie, Dąbrowie i Pietwałdzie — a głównym dowódcą tych oddziałów zamianował generał Alexandrowicz kapitana Nowaka, obecnie profesor szkoły przemysłowej w Bielsku. Równocześnie organizował w zagłębiu karwińskim pierwszy oddział żandarmerji polskiej kapitan dr Kiszka obecnie adwokat w Skoczowie.

### **Robotnicy i studenci walczą o wolność Zaolzia.**

Tymczasem Czesi starali się odzyskać węzeł kolejowy bogumiński, nasyłając tam czeski oddział pod kpt. Schwabiem, Ale por. Kopecki, Polak, zaalarmował gwizdem syren fabrycznych tłumy robotników, którzy zjawili się uzbrojeni w drągi i kilofy. Czesi ustąpili przed twardą postawą robotnika polskiego.

Dowództwo wojskowe w Krakowie rozkazem pochwalnym wyszczególniło zasługi oficerów polskich, którzy pracowali na Śląsku Cieszyńskim jeszcze przed powstaniem państwa polskiego nad organizacją P.O.W., zajęli na czele studentów i robotników Śląsk i bronili go do ostatniego tchu przed naporem czeskim. Szczególnie rozkaz wyróżnia sędziwego generała le-



xandrowicza, pierwszego dowódcę na Śląsku, który w międzyczasie zaczął organizować w Żywcu odsiecz Lwowa, aby na czele górali żywieckich i Ślązaków walczyć później od Lwowa aż po granice Wołynia, Polesia i Ukrainy, a w końcu, z bronią w rękę, bronić przejścia Wisły pod Włocławkiem w r. 1920.

Tych kilka wspomnień przypomina dziś w radosnej chwili odzyskania Zaolzia pierwsze zmagania wojska polskiego w walce o ziemię śląską. Wiele cennych wiadomości dostarczają do historii tych pamiętnych dni pamiętniki pierwszych dwu bojowników o wolność ziemi śląskiej śp. gen. Franciszka Alexandrowicza i kpt. Klemensa Matusiaka.

---

---

# ROTA ŚLĄSKA.

## Braciom zza Olzy

Nie damy śląska, skąd nasz ród,  
gdzie dom nasz i kołyska!  
Piaśtowie plemię, śląski lud  
dziś twardą pięść zaciska;  
nie będziesz, Czechu, w nas miał sług,  
tak nam dopomóż Bóg!

Nie będzie deptał zdrajca - Czech  
Piaśtowej tej ziemicy!  
przepędzim go od naszych strzech  
ku łałom Ostrawicy;  
na miecz przekujem dzisiaj pług,  
tak nam dopomóż Bóg!

Naszą ta ziemia, w polskiej krwi  
zbroczona i w łzach wojny;  
nasz jest ten węgiel, w którym łni  
pot naszej pracy znojęj;  
o pierś się naszą potknie wróg,  
tak nam dopomóż Bóg!

W każdej kopalni znajdzie wraz  
reduę on Ordoną,  
która pogrzebie raczej nas,  
niż skarb mu wyda łona,  
i niżby pot nasz żłopać mógł  
tak nam dopomóż Bóg!

Ojczyźno święta! kraju nasz!  
z tobą nam żyć, umierać!  
niełomnie stoi śląska straż,  
Polsko, twa wierna czeladź!  
zabrzmi i dla nas złoty róg,  
tak nam dopomóż Bóg!

Od ojców naszych świętych trun  
i od kolebek dzieci,  
ze śląskich piersi wszystkich strun  
na świat wołanie leci:  
gdzie Polska, tam nasz dom i próg,  
tak nam dopomóż Bóg!

JÓZEF RELIDZIŃSKI.

# Rozkład terminów targów

## województwa śląskiego na rok 1939.

**Bielsko** (miasto wydz.) Tw.: 6 III, 27 VI, 18 IX i 11 XII, ko — Tm.: środy i soboty, w razie święta w dzień poprzedni.

### Powiat bielski

**Czechowice.** Tw.: 7 I, 4 II, 4 III, 1 IV, 6 V, 3 VI, 1 VII, 5 VIII, 6 IX, 4 X, 4 XI i 2 XII kr. — Tm.: w środy w razie święta w dzień następny i soboty, w razie święta w dzień poprzedni.

**Dziedzice,** Tw.: 6 X kr. — Tm.: we wtorki i piątki, w razie święta w dzień poprzedni.

**Strumień,** Tw.: 4 I, 8 III, 10 V, 5 VII, 6 IX i 8 XI kr.

### Powiat cieszyński

**Cieszyn,** Tw.: 1-szy i 3-ci poniedziałek miesiąca, (w razie święta w dzień następny) ko-b oraz co sobotę, w razie święta w dzień poprzedni, chl.

**Istebna,** Tw.: 1-szy czwartek miesiąca. w razie święta w dzień następny dom-kr.

**Kończyce Małe,** Tw.: 2-gi piątek miesiąca, jeżeli święto w następny piątek, ko-bo-chl-ow-kz.

**Skoczów,** Tw.: 2-gi i 4-ty poniedziałek miesiąca, w razie święta w dzień następny, b-ko oraz co czwartek, w razie święta w dzień poprzedni chl. — Tm.; we wtorki i czwartki, w razie święta w dzień następny.

**Ustroń,** Tw.: 1-sza środa miesiąca, jeżeli święto, to w następną środę b. — Tm.: poniedziałki, w razie święta, w dzień następny oraz od 1 maja do 31 października w piątki, w razie święta w dzień następny.

**Wisła,** Tw.: 1-sza środa po 24 IV, 1-sza środa po 15 VII, 1-sza środa do 15 X, w razie święta to w następną środę ko-b-chlow-koz-kr.

### Powiat katowicki

**Chorzów,** (miasto wydz.) Tw.: 10 III, 8 VI i 7 XII kr. — Tm.: — w środy i soboty, (przy ul. Bytomskiej), i we wtorki i piątki, (na placu św. Jana).

**Katowice,** (miasto wydz.) w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki i soboty,

**Bielszowice,** Tm.: w soboty, w razie święta w dzień poprzedni.

**Dąbrówka Mała,** Tm.: w środy, w razie święta w dzień poprzedni.

**J a n ó w**, Tm.: w poniedziałki, czwartki i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**K o c h ł o w i c e**, Tm.: w soboty, w razie święta w dzień poprzedni.

**K o ń c z y c e**, Tm.: we wtorki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**M a k o s z o w y**, Tm.: w środy, w razie święta, w dzień poprzedni.

**M y s ł o w i c e**, Tw.: 15 III i 22 XI kr, oraz w poniedziałki i czwartki, jeżeli święto, w dzień następny dom. — Tm. we wtorki i piątki. w razie święta, w dzień poprzedni.

**M i c h a ł k o w i c e**, Tm.: w środy i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**N o w a W i e ś** Tw.: 30 I, 30 III, 25 V, 27 VII, 28 IX i 30 XI dom. — Tm.: w poniedziałki, w razie święta, w dzień następny i czwartki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**P a w ł ó w**, Tm.: w piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**S i e m i a n o w i c e** Sl. Tm.: we wtorki i piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**S z o p i e n i c e**, Tm.: w soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

### **Powiat lubliniecki**

**K a l e t y**, Tm.: we wtorki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**L u b l i n i e c**, Tw.: 21 III, 19 IX, 21 XI kr. 3 I, 7 II, 4 IV, 2 V, 6 VI, 4 VII, 1 VIII, 5 IX, 3 X, 7 XI, 5 XII ko-b — Tm.: w środy i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**W o ź n i k i**, Tw.: 20 III, 12 VI, 16 X, 11 XII kr. — Tm.: w poniedziałki, jeżeli święto, w dzień następny.

### **Powiat pszczyński**

**B i e r u ń S t a r y**, Tw.: 6 III, 3 IV, 8 V, 5 VI, 3 VII, 7 VIII, 4 IX, 2 X, 6 XI ko-b-koz. 4 IV, 8 VII, 5 XII kr. — Tm.: w środy, w razie święta, w dzień następny.

**M i k o ł ó w**, Tw.: 12 I, 26 I. 1 II, 16 II, 2 III. 16 III. 6 IV, 27 IV, 11 V, 25 V, 1 VI, 15 VI, 13 VII, 27 VII, 10 VIII, 24 VIII, 14 IX, 28 IX, 12 X, 26 X, 6 XI, 23 XI, 14 XII i 28 XII ko-b-koz. 21 IV, 21 VII i 20 X kr. — Tm.: w poniedziałki i piątki, w razie święta, w dzień następny.

**M u r c k i**, Tm.: w środy, w razie święta, w dzień poprzedni.

**O r z e s z e**, Tm.: w czwartki, w razie święta w dzień poprzedni.

**P i o t r o w i c e**, Tm.: w środy, w razie święta, w dzień poprzedni.



**Pszczyna**, Tw.: 5 I, 9 II, 6 III, 13 IV, 4 V, 8 VI, 6 VII, 3 VIII, 7 IX, 5 X i 2 XII 9 XII ko-b. 14 IV, 7 VII i 6 X kr. — Tm.: we wtorki i piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Tychy**, Tm.: w środy, w razie święta, w dzień poprzedni.

### **Powiat rybnicki**

**Czerwionka**, Tm.: w piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Knurow**, Tm.: w soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Pszów**, Tm.: w soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Radlin**, Tm.: w piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Rybnik**, Tw.: 3 I, 7 II, 7 III, 4 IV, 2 V, 6 V, 4 VII, 1 VIII, 5 IX, 3 X, 7 XI, 5 XII ko-b — Tm.: w środy i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Rydułtowy**, Tm.: we wtorki, jeżeli święto, w dzień poprzedni.

**Wodzisław**, Tw.: 17 I, 21 II, 21 III, 18 IV, 16 V, 20 VI, 18 VII, 22 VIII, 19 IX, 17 X, 14 XI, 19 XII k-b. 15 III, 15 XI kr. — Tm.: w poniedziałki i czwartki, w razie święta w dzień następny.

**Żory**, Tw.: 25 I, 22 II, 22 III, 19 IV, 24 V, 21 VI, 19 VII, 16 VIII, 20 IX, 25 X, 22 XI i 20 XII ko-b 23 III, 22 VI, 21 IX i 21 XII kr. — Tm.: we wtorki i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

### **Powiat świętochłowicki**

**Brzeziny Sl.** Tm.: we wtorki oraz piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Godula**, Tm.: w poniedziałki, jeżeli święto, w dzień następny.

**Łagiewniki**, Tm.: we czwartki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Lipiny**, Tm.: we wtorki i piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Nowy Bytom**, Tm.: w środy i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Orzegów**, Tm.: we czwartki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Ruda**, Tm.: w środy i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Świętochłowice**, Tm.: we wtorki i piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Piekary Sl.** Tm.: poniedziałki i czwartki, w razie święta, w dzień następny.

Wielkie Hajduki, Tm.: w środy i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Powiat tarnogórski**

Radzionków, Tm.: w środy i soboty, w razie święta, w dzień poprzedni.

Swierkianiec, Tm.: w piątki, jeżeli święto, w dzień poprzedni.

Tarnowskie Góry, Tw.: 1 II, 1 III, 5 IV, 7 VI, 5 VII, 6 IX, 4 X, 6 XII ko-b. 5 IV, 4 X kr. — Tm.: we wtorki i piątki, w razie święta, w dzień poprzedni.

**Skróty:**

ko — na konie; chl — na trzodę chlewną; b — na bydło; dom — na wszystkie zwierzęta domowe; ow — na owce; koz — na kozy; kr — kramny (jarmark).

## Baczność!

### Płyty do pieców kuchennych „PROMIEN”

Jeżeli będziesz używał płyty patentowe „Promień” zaoszczędzisz 40% na spalaniu węgla. Wszelkie pęknięcia i skrzyżowania płyt są wykluczone, oprócz tego rozgrzewają się najszybciej. Żądajcie natychmiast cennik na płyty kuchenne patent R. P. 27 535

**Franciszek SPONER, Bielsko**  
CELNA 8 KOŁO RYNKU.

## HOTEL PENSJONAT & CZANTORIA

Właśc. STEFFEK Karol / USTROŃ przyst. kolej. POLANA

Przystanek autobusowy w miejscu. —/—

Poleca się P. T. Turystom

Wilhelm Świetlik, ślusarnia  
Rudolf Świetlik, wodociągi

**SKOCZÓW - UL. CIESZYŃSKA**

# Dziwy linii Maginota.

Głośno dziś o francuskich fortyfikacjach, zwanych linią Maginota i niemieckiej linii Siegfrieda. Podziwu godne są podobno twierdze francuskie. Rzecz oczywista, że otaczająca je tajemnica wojskowa, nie pozwala zdobyć dokładnych informacji. Wyjawienie wszystkich urządzeń tej linii obronnej uczyniłoby fortyfikacje bezwartościowymi. Niektóre dzienniki francuskie zapoznały jednak ciekawych czytelników z niektórymi szczegółami tego potężnego dzieła.

Od granicy belgijskiej na półrocy aż do śnieżnych szczytów Alp przebiega wzdłuż wschodniej granicy Francji szeroki pas fortyfikacji. Jest to t. zw. linia gen. Maginota. Po drugiej stronie granicy — zbudowali Niemcy na swych zachodnich rubieżach podobno nie mniej potężne twierdze. Które z nich są lepsze — przekonać się można będzie dopiero w czasie wojny.

## Główna linia obronna

Fortyfikacje są niewidzialne, zlewają się bowiem całkowicie z otaczającym je terenem. Tworzą one gniazda armatnie i kolumnowe, osłonięte tak grubymi pancerzami stalowymi, że dopiero trzecia kula armatnia, uderzając najdokładniej w to samo miejsce, mogłaby uszkodzić taki pancerz. Wieże te, czyli t. zw. blockhausy, sięgają głęboko w ziemię. Obrońcy ukryci w tych wieżach mogą wytrzymać najcięższe bombardowanie. Każda z wież może siać ogień na wszystkie strony, nawet na sąsiednią wieżę, gdyby ta jakimś cudem dostała się w ręce wroga. Specjalne urządzenia elektryczne, tworzące pod ziemią skomplikowaną sieć drutów, łączy wszystkie blockhausy. Fortyfikacje chronione są przed napadem gazowym przez panujące nadciśnienie powietrza, które uniemożliwia dostęp gazu. Obsługa armat i karabinów maszynowych strzelana ślepo według wskazówek obserwatorów z zewnątrz wieży. I dlatego armaty i karabiny mogą być szczelnie dopasowane do otworów. Gazy wytwarzające się przy każdym wystrzale są usuwane z wież przy pomocy specjalnych urządzeń.

## Tysiące drobnych schronów

Przed tą główną linią obronną urządzona jest t. zw. linia strażnicza, którą tworzą tysiące rozrzuconych drobnych schowków, mieszczących po 12 żołnierzy. Linia strażnicza ma zadanie wytrzymać napór nieprzyjaciela przez 3 dni, to jest do czasu, w którym główne dowództwo ustali kierunek natarcia.



Po wykonaniu tego zadania żołnierze tej linii cofają się do głównych fortec podziemnymi przejściami. Te nadziemne urządzenia ciągną się na przestrzeni kilkuset kilometrów, a każdy żołnierz tej „fortecy” ma na czapce dumny napis obrońców Verdun — „Nie ma przejścia”.

### **320 metrów pod ziemią**

Pod ziemią ukryta jest najważniejsza część linii Maginota. Komu danym było obejrzeć te przepotężne podziemne fortece, tworzące całe miasta (a takich osób jest bardzo mało!) — ten długo nie zapomni o silnym wrażeniu, jakie one wywołują. Liczne windy i schody sięgające włąb do 320 mtr łączą poszczególne piętra koszar. W głębi ziemi urządzone są wygodne pięknie oświetlone sale dla załogi fortyfikacji.

### **Miliardowe wydatki**

Żeby móc wyobrazić sobie ogrom kosztów związanych z urządzeniem tych fortyfikacji — należy sobie uświadomić np., że od roku 1929 do 1936 wykopano zgórą 12,000.000 sześciennych metrów ziemi. Galerie podziemne ciągną się na przestrzeni równej odległości Paryża od Leodium. Zużyto 50 000 stalowych płyt. Linie fortyfikacyjne ciągną się podobno również na południe i północy Francji dla powstrzymania ewentualnego natarcia Niemców od strony Szwajcarii i Belgii. Fortyfikacje te kosztowały fantastyczną sumę 7 miliardów franków. Zaskoczenie tedy Francji jest niemożliwością. Czujna bowiem i wierna załoga strzeże pilnie swego kraju.

### **Tego świat nie widział**

Kanclerz Hitler w swej mowie norymberskiej oświadczył, że Niemcy stworzyły na swej zachodniej granicy linię obronną, przy której pracowało kilkadziesiąt tysięcy robotników. Po Niemcach można się spodziewać, że precyzyjnością i oryginalnością swych fortyfikacji — co najmniej dorównali Francuzom.

Bolszewicy, wzorując się na Francji i Niemczech — stworzyli na granicy polskiej fortyfikacje na wzór linii Maginot. Czy jednak dorównują one potęgą i wytrzymałością francuskim fortecom — wątpić należy.

---

---

**Trelux**

Żarówki oszczędnościowe zmniejszają wydatki prądowe.

---

---

Jan Barbasz, Skoczów — Wyrób sukna

# LUKS NA TROPIE.

NO W E L A.

Lux wiedział dokładnie, że z jego panem nie było coś w porządku. Odkąd mała, jasnowłosa pani, która przed odejściem dawała mu zawsze kawałek cukru, już więcej nie przyszła, pan jego zmienił się zupełnie. Biegał tam i zpowrotem, bębnił palcami po stole i Luks byłby się stał nerwowym psem, gdyby już nie znał tego zachowania się swego pana. To się zdarzało mniej więcej co dwa miesiące.

Po dwóch dniach pies był zdania, że już dosyć tego smutku po utraconej kobiecie. Wsunął się cicho do pokoju, przyniósł kaganiec, położył swój pysk na wyciągniętej dłoni swego pana i spozjrzał na niego wiernie i serdecznie.

— Tak — rzekł Henryk Rapp — masz zupełną rację, chodźmy na spacer. Kobiety nie są tego warte . . .

Luks wiedział, że kryzys minął. Henryk mimo, iż doszedł do wniosku, jak lekceważenia godne są kobiety, nałożył wesoło na bakier kapelusz. Pan i pies wyszli na miasto w oczekiwaniu jakiejś przygody.

Zdarzyła się ona najpierw Luksowi. Z głośnym szczekaniem zameldował znalezienie rękawiczki. Była to damska skórkowa rękawiczka. Wydawała lekki, miły zapach.

Właścicielka rękawiczki musiała mieć małe ręce. to było pewne. Pozatem mogła być młodą lub starą, ładną lub brzydką, blondynką ciemną z piegami lub z zadartym noskiem. Henryk pobudzony zapachem rękawiczki postanowił sobie wyobrazić, że jest młodą, zdrową, ładną i chciał rękawiczkę schować.

Ale Luks głośnem szczekaniem upomniął się o znaleźne. To Henryka naprowadziło na pewien pomysł. — Stój! — zawołał — naco ja ciebie kazałem przez dwa miesiące tresować na psa policyjnego? — Potrzymał mu przed nosem rękawiczkę i rozkazał: Szukaj! pokaż, co umiesz!

Gdy Luks obrał właściwy kierunek, puścił się jak strzała. Henrykowi trudno było nadążyć za nim. Pies z łbem spuszczo-nym ku ziemi prowadził go daleko przez różne ulice i zatrzymał się przed eleganckim domem.

— Nieźle — otaksował Henryk i podążył za psem na czwarte piętro, gdzie zwierzę szczekając, zatrzymało się. „Joanna von Diederlein“ — czytał Henryk napis na drzwiach — mam szczęście pochodzi z dobrego domu!

Zadzwonił. Dopiero po paru minutach otworzył pan w średnim wieku, o dystygowanym wyglądzie, chociaż miał na sobie tylko piżamę. Czy był to ojciec, brat, czy też mąż?

— Czy jest pani w domu? — zapytał dyplomatycznie Henryk.

— Jaka pani?

— Proszę wybaczyć, mam bardzo słabą pamięć. Chwilo-wo zapomniałem nazwiska tej pani.

Twarz pana w piżamie stała się czerwoną.

— Odkąd umarła moja żona, od sześciu lat nie mieszka tu wogóle żadna pani, czy zrozumiano? I jeżeli pan, w tej chwili się stąd nie wyniesie, przeżyje pan coś, co pomimo złej pamięci długo pamiętać będzie, poczem przekreśli kluczem w zamku. Henryk spojrzał zdumiony na swego psa, który z głową przechyloną na bok i podniesioną łapą patrzył na niego wychekująco.

— No, ale to się zupełnie nie udało! — zamruczał. Zdaje się, że nadaremnie wydałem pieniądze na tresurę.

Luks nie mógł znieść tego zarzutu. Na ulicy zaczął znowu węszyć ze znajomością rzeczy: oddalił się parę kroków i obrócił się w oczekiwaniu na swego pana. Zrozumiał on, że owa pani wyszła od Diederleina i że pewnie poszła do domu. Udał się więc na dalsze poszukiwania.

Pies zaprowadził swego pana do modnego czynszowego domu, przed drzwiami mieszkania z napisem: „Józef Tenner“.

„Tutaj więc mieszka ona“ — myślał Henryk i odważnie zapukał. Drzwi otworzono ostrożnie. W szparze ukazał się młody człowiek, nieśmiało wyglądający, w spodniach, w koszuli smokingowej, ale bez kołnierzyka i krawatki.

Nie mam ani grosza w domu — zaręczał młodzieniec.

Nie jestem żadnym inkasentem — powiedział dobrotliwie Henryk — przyszedłem z Urzędu Statystycznego. — Wyciągnął papier i ołówek. — Czy mógłby mi pan objaśnić, kto w tem mieszkaniu: a) istotnie zamieszkuje, b) tymczasowo przebywa i po pierwsze osoby rodzaju męskiego i po drugie osoby rodzaju żeńskiego, ich nazwiska i imiona, zatrudnienie i wiek.

— Z największą przyjemnością — odrzekł młodzieniec — nazywam się Józef Tenner, jestem kawaler, lat 28 i zamieszkuje od dwóch lat całkiem sam to mieszkanie.

Henryk osłupiał.

— No, Luks — zwrócił się do psa, gdy drzwi za panem Tennerem się zamknęły — co masz teraz na swoje usprawiedliwienie? — Hau, hau — odszczeknął pies i niecierpliwie pociągnął za smycz.

Henryk doszedł do przekonania, że właścicielka rękawiczki opuściła też pana Tennera i udała się do innego domu, przed którym pies przystanął.



Pokojówka otworzyła drzwi. Henryk zapytał o panią domu.

— Panna Karolina właśnie wróciła — powiedziała dziewczyna i poprowadziła go do eleganckiego salonu, gdzie siedemdziesięcioletnia matrona stała koło stołu. Drżąc, opierając się na łasce, przyglądała się nieznajomemu gościowi.

— Jestem panna Karolina — powiedziała — czem mogę służyć?

Henryk uważał za najlepsze przyznać się, że znalazł damską rękawiczkę i z ciekawości kazał się poprowadzić psu do jej właścicielki.

Panna Karolina obejrzała „corpus delicti“.

— Do mnie ona nie należy — oświadczyła — ale co dopiero do domu powróciłam, może mój siotrzeniec miał odwiedziny, zaraz się go o to zapytam. — Pokój siostrzeńca był zamknięty. Dochodził stamtąd jakiś hałas,

— Proszę szanowną panią — błagał Henryk — ja nie chcę nikomu robić nieprzyjemności.

Alé już było za późno. Siostrzeniec wetknął głowę przez drzwi i zaręczał rozczochrany i w szlafroku, że nic nie wie o rękawicze.

Henryk przeprosił i tak prędko ulotnił się z pokoju, że panna Karolina troskliwie przerachowała srebro, które w salonie stało za gabiotką.

Luks jednak nie dał za wygraną i w imię raz powziętego obowiązku biegł dalej z tropem. Na rogach ulic kręcił się trochę bezradnie, patrzył na swego pana, jakby szukając w nim pomocy, potem, gdy odnalazł właściwy kierunek, czekał radośnie. Henryk postępował za nim zę wzrastającym zaciekawieniem. Tym razem musiał iść dosyć daleko, bo aż na przedmieście. Luks przystanął czekając przed jednopiętrowym domem. Młoda, zaledwie dwudziestoletnia dziewczyna otworzyła drzwi. Luks rzucił się radośnie ku niej. Henryk spojrzał na nią: była to ładna dziewczyna o świeżych, zaróżowionych policzkach. Henryk pokazał rękawiczkę:

— Mam nadzieję, że należy do pani?

Dziewczyna zarumieniała się z radości.

— Tak — powiedziała — i wyciągnęła po nią rękę.

— Ciężki dzień miałem dzisiaj! — mówił dalej Henryk.

— O tak — rzekła dziewczyna i pogłaskała Luksa, który przyjmował te pieszczoty jako zupełnie mu należne za pełne trudu obowiązki, które dobrze wykonał.

— Chciałam właśnie poszukać tej rękawiczki i pewnie z trudem byłabym ją odnalazła, gdyż już doprawdy nie wiem, gdzie dzisiaj byłam. Pomagam mej matce w przedsiębiorstwie zanosząc bieliznę trzem panom. Moja matka posiada chemiczną pralnię,

Co wpada klientowi w oczy?  
**„ O P A K O W A N I E „**

**FABRYKA KARTONAŻY A. KOLBAN**  
**Cieszyn, Niemiecka 20 . . . Telefon 12-83**  
zaopatrza P. T. Klientę w kartonaże najlepszej jakości dla  
wszystkich branż.

**Karol Berek, kowal, Skoczów, Zamkowa**

**Henryk Schustermann**  
uprawn. techn. dent., Skoczów, ul. Bielska

**Alojzy Schindler**  
towary bławatne, Skoczów, ul. Ustrońska

**Pensjonat Belweder**

Ustroń, Uzdrowisko  
wł. p. SZCZEPAŃSKIEGO

10 minut od dworca — nad rzeką Wisły — przepiękne położenie

**Inż. Robert Lewak**

BUDOWNICZY

**Cieszyn, ul. 3 Maja 12**

**Telefon 10-75**

## HUMOR.

W jaki sposób można się pozbyć teściowej?

Rozwód z żoną . . .

Jaka jest różnica między listonoszami i gołębiami??

Miedzy gołębiami są listonosze a miedzy listonoszami nie-  
ma gołębi.

### MAŁA RÓŻNICA.

— Ten wysoki Bózek z IV-go gimnazjum opowiada, że ma  
jeszcze pra- pra- pra- prababkę. Co za blagier!

— On wcale nie blaguje, tylko się biedak jąka.

### DZIECIĘCA CIEKAWOŚĆ.

— Mamusiu, Mania miała ci coś opowiedzieć!

— Co takiego?

— Bo słyszałam jak mówiła w kuchni do tatusia: Proszę  
pana, bo zaraz powiem to pani!

---

# Ojciec Spernol

## opowiada o swoich wędrówkach po Śląsku Cieszyńskim.

Szan. Paniczki i Panóczkowie! Długo czekałem na to, ażeby Wam wszystkim Sz. Czytelnikom tego kalendarza o moich wędrówkach coś mało wiele opowiedzieć. Chcem Was rozweselić mojim opowiadaniem, bo wiem, że nie będziecie się śmiali, kiedy ten kalendarz otworzycie.

Zaraz Wam będzie ciepło. — Zobaczycie 1-go stycznia 1939 r. i tu trzeba za kwartyr płacić, bo jak nie, to przyjdzie Hausfrau albo Hausherr, puści swój gramafon w ruch i za parę dni macie wasze meble na podwórzu. Dlatego Was proszę nie chodzić nigdzie na Sylwestria, bo przefukocie grejcarki i potem byćście nie mieli na kwarter. Potem Was też bardzo proszę, nie gniewajcie się na mnie, gdy komu z Was słoweczkiem ubliżę, ale tako to jest moja słabo strona. Tuż proszę posłuchajcie!

Jestem rodzonym Cieszyńsiakiem! Każdy mnie zno! A kto nie to trudno, proszę przyjść do Cieszyna, a tam wam każde dziecko ukoże starego Szpernola, ale przynieście paczkę tabaki ze sobą, bo strasznie rod kurzę, a za to Wam coś fajnego opo-



wim, czego w kalendarzu nie wolno. Wiem o wszystkim i znam każdego, a nawet starego Szatara. Moja kolebka stała na karsnim placu (teraz plac teatralny) w Cieszynie, zaraz obok Leinkrama. Ojciec mój był bardzo dobry dla mnie, a matka jeszcze lepsza. Ojciec wciąż dokuczał mi dudkami, a mama warzechą. Co tydzień kupowała najmniej 5 albo 6 na targu, no i tak, rosnąc pod tą miłością, aż mnie pewnego dnia posłali do nauki. Powiem Wam kochani szczerze, że lubiłem strasznie ryby na szpyndliku w Olzie chytać, a nie cały dzień gdzieś w ślusarni piłować i wodę pić, albo worki u kupca na górę smykać. No i wtedy poczęłem gazety sprzedawać, jak oto ten był majster na rynku, a po południu to hajdy! na ryby. Te już dobrze sprzedawałem żydom na frysztańskiej hulicy. Ja, ja! Wtedy to było dużo ryb w Olzie; ale jeszcze jakie duże. Dzisiaj tego nie lutuję, że się chyciłem sprzedawania gazet, bo z tego pozostało coś we mnie redaktorskiego tak, że potrafię Wam Szan. Czytelnicy coś mało wiele o swoich wędrówkach napisać. Tego roku w czerwcu coś mnie porwało i poszedłem po 38 raz na wander ale tylko po Śląsku Cieszyńskim, dalej ani rusz bo strasznie nie rod po cudzych miastach łazikuję. Tam mnie nie znają, a na ostatku bym się dostał do lochu, a potem spowrotem szupasem do Cieszyna. Ale w Golezowie, Skorczowie lub Ustroniu tam mnie znają już wszyscy, a te gaździnki co mnie znają, to mi też tam coś mało wiele udziela, albo się u nich porządnie nafrygom. Było to w czwartek 9 czerwca, kiedy wyruszyłem z Cieszyna i po mału dostałem się do Dziegielowa, no a że to było południe wstąpiłem na kępę i proszę o obiad. Za niedługo przyszła dość stara kobieta czarno ubrana i przyniosła mi kawał czarnego chleba i garnuszek kiszki. Ten chleb był taki suchy, że choć często zapijałem, nie chciał mi przejść przez gardło, a kiszka — to już lepszą w życiu piłem, bez tego musiała być z wirówki, a ten chleb, to chyba był z maki z bobu albo łasoli. Podziękowałem za ten obfity obiad i poszedłem w kierunku Ustronia. Po 2-godzinnej wędrówce znajdowałem się w Ustroniu przy Kurhauzie. Byłem zmęczony i usiadłem na trawniku obok niego. Muzyczka tak fajnie w ogrodzie grała tango, a freliczki ze swojimi kawalerami tańczyły na ustawionym podium. Tu naraz zobaczyłem coś, co mnie bardzo zgorszyło. Zobaczyłem kobietę ubraną tylko w takie szwimki, usta namalowane jak August w cyrku Staniewskich, a kolczyki jak u Maharadży z Pipidówki. Aha! — pomyślałem sobie, -- to napewno jakaś księżniczka arabska! Ale za chwilę podszedł do niej jakiś facet i mówili w tym samym języku, jak mówią na ulicy frysztańskiej w Cieszynie. Chciałem odpocząwszy sobie iść już ku Wiśle, zobaczyłem jeszcze zanego gościa, którego już lata nie widziałem. Szumny Panoczek się z niego zrobił.

Pamiętam, jak jeszcze w Sibicy u swojej starki mieszkał i do szkoły chodził, a w Ropczance pidle na szpyndlik chytał. Ja! czas ucieka, ja jestem starym dziadem, a on stał się szumnym mężczyzną. Co też tu porabia w Ustroniu? Ale trzeba iść, bo już godzina piąta a do Wisły daleko.

Rozmyślałam sobie dalej po chodniku, jaki Ustroń był dawniej a dziś! Ten Hotel i te parki są szumne. Musi tu być dobry wójt, co tak o swoją gminę dba. Co godzinę widać takie wielkie auta i kupę ludzi w nich. Ja! Molin, ten wiedział, że tutaj trzeba dobrej komunikacji w tych miejscach. Już leśniczówka i zaraz będę na Polanie. Idę sobie powoli, bo nogi nie chcą posłuchać jak dawniej. Dużo jest tego roku tutaj Sommerfrischlerów. Zdaje mi się, że zaś przychodzi stara moda z powrotem, bo każdy z nich nosi brodę zapuszczoną. I jak tak idę nadjeżdża bryczka. Był to masorz Grünkraut z Ustronia i woła

„Szpernol! — Chodźcie, zawiozę was do Wisły. Jadę tam po ciele!“ — Jo zaraz hop na bryczkę i jademy dalej jak wia-  
ter. Mo dobrego konia! Za niedługo byliśmy w Wiśle, i wysiadłem przy dworcu. Już się ćmiło i trzeba było iść za noclegiem, ale mnie i tutaj znają. Przeszedłem tylko przez strtek i już byłem u Brózdzy — krawca, u którego zawsze otrzymam nocleg; fajny krawiec i dobrze szyje, a mo najlepszych kunszajtów z Wisły i okolicy. Już się ożenił, piękną paniczkę ma, a ona także krawcowa. Każdemu podofech rękę na powitanie i pani majstrowa zaraz mi dała garniec dobrej kawy i chleba z masłem. Byłem strasznie zmęczony i poszedłem spać. Rano znów mi dali porządne śniadanie, a ja podziękowałem i poszedłem się trochę po Wiśle obejrzeć. Ale to nie jest ta Wisła za Kohuta. Ten terazniejszy Pan Komisarz, to z Wisły zrobił śliczne miasto. Tu przychodzę do mostu i wywałam swoje gały; Stoi tu taka dziewczucha na skale i pod nią wszystko strzyko. Są tam też takie duże rybska w wodzie, że takich nawet Chlebek nie ma. Coś strasznego, borok dziewczucha, taka opuszczona stoi tam wysoko na skale. Ale nie jest, to nasza rodaczka, to zaraz poznać. Tu sobie przechodzę przez most i walę w stronę kąpieliska. Chcę wstąpić, ale jakiś gość nie chce mnie wpuścić do środka i zdecydowałem się przeleść przez płot. Idę sobie ładnymi chodnikami do basenu, wszędzie leżą sobie panowie i paniczki w kostiumach na ławkach. Przy jednej ławce zostałem stać; na niej leżała sobie ładna pani, ja się na nią patrzę i uśmiecham się do niej, ale ona nie reagowała na mnie, obróciła się tyłem, powstała i już była w wodzie. Ja se pomyślałem jak nie, tak nie, dyć mam dopiero 59 lat i czuję się dobrze. Radio grało fajne kawałki i przechodzę koło tenisplacu ku takiemu małemu stawkowi. Patrzę się, a tu jakaś nieubrana pani do wody lezie.



Ja wam od wstydu oczy zakryłem i po brzegu Wisły hajdy i zdерżyłem się z piekarzem tak, że my oba na ziemię upadli, bułki się rozkulały, a on kłął jak stary pogan. Nareszcie się pozbieraliśmy również i bułki, a ja go przeprosiłem. On się mnie pytał kaj mi się tak śpieszy, czy do pociągu? — I ja mu opowiadałem o tej Ewie, która kąpiel bierze w tym stawku, a on się tak roześmiał, że aż mu łzy z ocz kapwały i powiadało: — „Ty stary wole! — Dyc to jest figura z czerwonego kamienia! Jo się wrócił i patrę się; miał rację, ale ona jest ładna.

Było mi strasznie ciepło i chciałem się okapać. Idę sobie na drugą stronę basenu i że nie miałem szwimek, chciałem się w gaciach kąpać. Rozebrałem się na kraju, skoczyłem sobie do basenu i nurkowałem, a ledwo zech się na wierzchu ukozoł, tu mnie coś chwyciło za gardło. Ja myślałem, że to jakiś polip i aż mi się zaćmiło w oczach. Już sobie powiedziałem — Szpernolu! wybiła twoja ostatnia godzina; tu ani się nie nazdałem a już leżę na brzegu Wisły. Rozmyślałem, otwieram jedno oko, drugie było napuchnięte i nie dało się otworzyć. Aha! Wyrzucili cię Szpernolu z basenu! Szybko się ubrałem i hajdy ku Ustroniu. I więcej nie pojedę kąpać się do basenu. Jak tak idę drogą, tu jedzie piekora od Kaminskiego z Skoczowa i przybroł mnie. Po drodze pyta się mnie co mi się w oko zrobiło? Opowiedziałem mu, że mnie zbili w basenie w Wiśle za to, że nie miałem szwimek. — Ale idźcie Szpernolu! Dyc u nas w Skoczowie możecie się nawet w fraku kąpać i za to was żaden nie będzie bił. Tak przybyliśmy do Skoczowa. Ja zaraz poszedłem do stodoły przespać się. Nie mogłem zasnąć; łeb palił mnie jak gdybym był w pokrzywach, a tu naroz się coś rusza obok mnie. Śmiertelny pot ukazał mi się od samego strachu na czole, żeby zaczęły mi dzwonić jak we febrze. — No — powiadam sobie — Szpernolu, teraz cię zamordują. Jeszcze ci się oko nie zagoiło, a tu cię coś nowego czeka. Naraz błysło światło i tu słyszym: — „Ojcze Szpernolu! co ty tutaj?”

Był to mój kolega z wojny światowej Nowrotek, stary weteran, a tu się wmieszał jakiś głos kobiecy. Była to Miciurka. — „Witam cię Pawliczku!” — Jo się onej pożalił, co mi się w Wiśle zdarzyło, a ona zbadała mi oko, wyszła i zaraz powróciła z mokrą chustką z głowy, którą niedawno kupiła u Feilhauera na Bielskiej i przewiązała mi oko. Nowrotek przyniósł z kiosku trochę kozy, myśmy popili i poszli spać.

Rano obudził nas piszczał od Jeiknera, poszliśmy się do Bładnicy obmyć i hajdy na miasto i każdy do swego. Jo poszedłem do Gertudki, bom znoł nieboszczyka i tutaj dostałem dobrej kawy z chlebem. Prawie dziękuję za śniadanie i chcę odchodzić i tu przyszedł pan Komisarz, zaraz mię poznał



i dał mi 50 groszy na kogutka. Pare lat temu dał mi więcej, bo aże 4 dni, bom Pietraszowi powiedział, że jest dzikim ułanem. Ale on się jakoś nie starzeje, furt chodzi sztram jak dawniej. Tu naroz słyszeć taki krzyk na rynku. Jo też lece, żeby widzieć co się stało i tu wóz z dużą drabiną zawadził o drugi wóz. Ruch zupełnie ustał, bowiem z powodu drabiny nikt nie mógł przejść na drugą ulicę. Krzyku i hałasu a to wszystko z powodu głupiej drabiny. Aż tu przyszedł taki duży chłop, chwycił drabinę i złamał ją. Za chwilę nie było drabiny, z powodu której tyle hałasu i bałaganu było, tak że kawałki jej leżały po ulicach, a wreszcie skończyła gdzieś w piecu.

Tu mię ktoś za kabot targo, patrzę a to Miciurka. — „Chodź Pawle na łyk o to do forhausu“ — i dostołem dobrego szluga. Pożegnałem się z nią i poszedłem na Banhofską i widzę idzie taki jegomość i wywija sobie laską. Wyglądał jako żyd i pytam się prawie obok mnie przechodzącego robotnika czy to żyd? Jo som nie wiem, ale mówię że tak!

Idę do łęgu. Tutaj bawią się dzieci i śpiewają piosenkę: Es war einmal gewesen 'ne kleine kapliczka“. — Stoję i słucham! Łza mi upadła z mojego oka. Gdzie są te czasy, coś ty sam śpiewał za dziecka. Idę sobie ku dworcowi. Patrzę się obok dworca jest wybudowany mały domeczek. Co też tam może być? Tu napisy: — Dla mężczyzn Dla kobiet. Aha! Komórka z dwoma OO, na to musi być fajnie urządzone i włożyłem tam.

No wiecie? coś takiego widziałem w Rosji, bo to tam są tylko takie dwie wielkie szlapy z cementu zrobione i dziura w podłodze i to ma być nowoczesny ustęp? Kto ten projekt robił? Pewnie jakiś budowniczy, Rosjanin, który lubi gimnastykować. Wstąpiłem do poczekalni, a tu krzyki w bufecie jak na jarmarku i pomiędzy tym grał gramofon pochodzący z czasów Marii Teresy, taki był zachrapły. Przystąpiłem do bufetu i paniusia mnie się pyta: — „Co choczycie?“ — No teraz już nie wiedziałem gdzie się znajduję, czy w Skoczowie, czy obok Lwowa. Mnie to rozgniewało i poszedłem w kierunku mej Qjczyzny to jest miasta Cieszyna.

Jeszcze raz obracam się i patrzę w stronę Skoczowa i rozmyślam, co tu będzie nowego na drugi rok i czy dożyję do tego czasu. Po drodze śpiewałem sobie starą piosenkę: „Cieszyn ist ein schönes Städtchen, weil es an der Olsa liegt...“ Po 2 godzinach wędrówki, byłem w mojej skromnej izdebce i wtedy przypomniało mi się stare przysłowie: — „Wszędzie jest dobrze, ale najlepiej w domu.“ —

Z Bogiem Szan. Czytelnicy po tej i po drugiej stronie Olzy. Z Bogiem Rodacy!

Wasz stary Szpernoł

*Robert Rewig.*

## Sen rekruta.

— Huraaa! — Już jadą! . . . Wreszcie przyjechali nasi chłopcy od „asenterunku“ z Cieszyna . . . —

Było ich 18-stu dorodnych synów gminy N. Chłopcy jak buki, rozwinięci, zgrabni i silni. Ojcowie, matki, siostry a nawet babcie czekały ich przed gospodą gminną, by przywitać ich serdecznie i także poczęstować. Z okien domów z za firanek wychylały się głowy dziewczęce ciekawe, czy ich najukochańsi mają przypięte barwne wstążki na marynarkach, co jest jedyną odznaką, że właściciel jej został uznany za zdolnego do wojska.

— Juhuuu! — krzyknął wesoło Szkanderów Jonek zeskakując z drabinastego wozu, na którym przyjechali wszyscy stawający do poboru. Za nim zeskoczyła reszta: Paweł, Franek, Łojzek Sniegoniów i inni. Jonek zeskoczywszy spojrzał do okna chałupy stojącej naprzeciw gospody, a zobaczywszy w nim sylwetkę dziewczyn krzyknął: „Jewka! Chodź prędko zatrzymali mnie!“ — a do otaczających go kolegów krzyknął: „Za mną marsz!“ — i poszli do gospody. Za niemi weszła tam reszta oczekujących ich mieszkańców wsi.

Stara Szkanderka z biedą docisła się do swego jedynaka, by wcisnąć mu do kieszeni 20 koron, wtajemnicy przed mężem. On bowiem stary „Zugsführer“ od Landwerów, zawsze powiadał: „Wojak zawsze dostanie dosyć jeść i pić może wodę i ta jest smaczna w Cieszynie. Jak pali, to nawet i tabak fasuje, a pieniądze mu nie trzeba“. Dlatego też Jonkowi nie dał ani grosza do Cieszyna. Jonek ale dostał od Jewki guldena za to, że gdy się wczoraj go wieczorem pytała: „Janeczku! A jak cię zabiorą to będziesz mi wierny?“ — to on nie namyślając się, odpowiedział: „To się wie!“ Powiedział i dostał od Jewki buziaka i guldena za szczerą odpowiedź. Wreszcie zjawiła się Jewka w gospodzie. Łojza Sniegoniów przyniósł harmonię i zaraz Jonek z Jewką zaczęli tańczyć. Stary zaś Szkandera chwycił za rękę swą Barbarkę i mówi: „Chodź staro! Podskoczmy sobie choć raz na dwacet років“. Wkrótce wszyscy tańczyli, Łojza zaś grał, aż go ręce zaboląły. Wódka i piwo zaś lały się strumieniami; tak pili i bawili się wszyscy aż do dwunastej w nocy. Wtedy to zebrali się wszyscy i poszli do domów. Po drodze stary Szkandera opowiadał o wojsku i o pewnym kapitanie, który szczególnie na niego się wziął, a to wszystko z powodu pewnego zdarzenia. — „Słuchajcie! Jednego razu stoję sobie na warcie. Było to w listopadzie; śnieg z deszczem padał całutki dzień i tak stoję sobie przy „Pulverturmie“ koło cmentarza i tu naros słyszę, jak tam krzakach coś się rusza. Ja się

się przeżegnał i zaraz robię „fertig“ i krzyczę: „Halt! wer da!“ — a tu nic, więc ja po raz drugi i trzeci haktuję i wtedy słyszę — Hauptmann Śliwka — Jo wtedy na to: „Kehrt euch! Nieder!“ — i legnął. A leżał se chudziok aż pół godziny. w błocie, aż przyszedł „Wachkommandant“. No, mocie wiedzieć. Ten się miał wścieknąć od złości. Jo zrobił swoje i za to dostałem na święta gwiazdkę, więc awansowałem na frajtra; a od tego czasu nazywaliśmy go „Hauptmann nieder“. — Toście mu dobrze zrobili, rzekła Jewka, a ty też musisz tak zrobić Janeczku! — Lojza na pożegnanie zagrał marsz Radeckiego i wszyscy rozeszli się, każdy w swoim kierunku. Jonek został jeszcze chwilę z Jewką przed jej chałupą i sobie jeszcze opowiadali kiedy naraz Jewka pyta się go:

„Janeczku! Jabyś się chciała ciebie coś zapytać, ale się nie będziesz na mnie gniewać?“ — „Ale się jeno pytaj.“ — odpowiedział Janek. Wtedy Jewka szeptem pyta się go, czy to jest prawda, że przy „asenterunku“ wszyscy muszą być rozebrani.

— „Aleś ty głupia dziewczyno! — Toż jak to mo pon obersztabsarzt rozeznac kiery jest zdolny, a kiery ni!“ —

— „Juj! Jobych się wstydziła“ — odrzekła Jewka i dała mu „pusę“ na dobranoc. no i poszli spać. Jonek przyszedłszy do domu, najadł się fasoli z pieczkami, które miał pozostawione w „trąbie“, zapalił papierosa i poszedł spać. Zasnął. A tu mu się śni, że jest we wojsku i stoi na warcie. Naraz słyszy coś się rusza. Patrzy się a tu z krzaków wyłazi niedźwiedź i wali wprost na niego. On zaś jako dobry żołnierz robi „fertig“ i strzela raz, drugi, trzeci, a niedźwiedź idzie dalej. Janek znów strzela, a widząc, że to nie pomaga wrzeszczy: „Na pomoc“ — niedźwiedź zaś podchodzi do niego coraz bliżej. Wtedy Jonek zdesperowany upadł na kolana i prosi: „Panie Niedźwiedź! Niech mi pan da spokój, jeszcze 30 dni mam do odsłużenia i chcę się ożenić z Jewką“. — A niedźwiedź bez pardonu bierze go za kołnierz, wyraca na ziemię i poczyną macać go po żebrach i wreszcie mówi:

„Jonek, słuchaj! roz, jest temu dużo roków na tym samym miejscu niechał mnie twój ojciec pół godziny leżeć w błocie i za to dostał od Majora gwiazdkę, bo się nie bał. Ale ty nie jesteś odważnym żołnierzem, na co masz bagnę ty psiajucho! — Ja jestem twoim Majorem i postraszyłem Cię w niedźwiedziej skórce i pójdziesz za to do aresztu na 2 lata.“ — I bęknął go łapą swą po twarzy. Jonek zaczął ryczeć tak, jak gdyby mu kto zęby wyrывał i wtedy dostał znów szturchańca ale nie od niedźwiedzia, tylko od swego ojca i wtedy się przebudził.

„Jonek! Co ty to rebelujesz? Dyć pies już długo szczeka i cała chałupa jest na nogach, bo tak krzyczysz“. — Jonek za-



wstydił się, podrapał się po czuprynie i opowiedział ojcu cały sen. Ojciec wysłuchał całego opowiadania i rzekł: — „Ja! — Tóż widzisz ten Twój sen mi się nie podoba, ale powiedz mi skąd tyś zebrał pieniądze, żeś aż drzywko piwa wczoraj postawił?“ Jonek nie zdążył tłumaczyć się, gdyż na jego szczęście wszedł do izby parobek i powiedział że konie już są zaprzężone i czas już jeść śniadanie. —

Wieczorem kiedy opowiadał Jonek Jewce cały swój sen to go pocałowała i rzekła: — „Całe szczęście Janeczku, że to był tylko sen,“

## HUMOR.

### WET ZA WET.

Kolejka podmiejska włókła się jak zawsze, stojąc co chwila. Jeden z pasażerów stracił cierpliwość i rozpoczął spór z konduktorem.

— Jeśli panu to niedogadza, proszę wysiąść i iść pieszo! odparł konduktor.

### W Y B Ó R.

W jednym z wytwornych magazynów w Paryżu, podczas pokazu mód defilują przed klientelą żywe modele w ostatnich kreacjach.

Ona: — Piękne suknie prawda? Którą z nich byś wybrał?

On: — Brunetkę z niebieskimi oczyma.

### Z N A W C A.

Panna Tosia dostała od krewnych pierścioneł z brylantem, Uradowana pokazuje piękny prezent znajomym. — To nie jest prawdziwy brylant — konstantuje ktoś. — Co, nieprawdziwy? Czy pan się zna na brylantach? — Nie, na brylantach się nie znam, ale znam się na krewnych.

W Jabłonkowie ostatnio był modny żart, który opowiadano na temat wielkiego, tamtejszego czechofila Smyczka.

— Na lekcję gry na skrzypcach przychodzi chłopak. W trakcie lekcji nauczyciel zauważył, że chłopak nie ma z sobą smyczka i pyta się: — Gdzie jest smyczek? — Uciekł do Frydka! — brzmiała odpowiedź chłopca.

### POZNAŁ SIĘ

Cyklista, który jadąc nieostrożnie, wpadł do rowu:

— Teraz kiedy leżę w rowie, wiem nareszcie od czego pochodzi słowo rower.

# Ustron

## Uzdrowisko Bezkidzkie.

Ustron leży w południowej części wojew. śląskiego nad rzeką Wisłą. Bezpośrednie połączenie kolejowe z wielkimi miastami Polski oraz dalekobieżna komunikacja autobusowa firmy Molin zapewniają wygodną i szybką podróż do Ustronia,

Uzdrowisko rozbudowane jest w dolinie rzeki Wisły i na stokach gór, stanowiących wspaniałe tło dla Ustronia. Dzięki tym górcom lasistym (Czantoria, Równica, Żor, Skalica, Jelenica), oraz położeniu na wysokości 349 – 454 m. nad poziomem Bałtyku. Ustron posiada doskonałe warunki klimatyczne, charakteryzujące się dużym nadświeceniem i małą wilgotnością. Klimat Ustronia posiada wszelkie zalety klimatu podkarpackiego zatem nadaje się dla tych wszystkich, dla których wskazany jest pobyt w górach, a którzy nie znoszą ostrego klimatu wysokogórskiego. Flora Ustronia i jego okolic jest typowa dla ziem południowej Polski. Bogata fauna leśna była bodajże powodem „odkrycia“ Ustronia. W historycznych bowiem czasach lasy ustronskie były terenem ulubionych polowań cieszyńskich książąt piastowskich. Urok zacisznych i ustronnych dolin zbiegających się w rozległym kotle beskidzkim, zjednał temu zakątkowi nazwę Ustronia i zdecydował o tym, że zaczęto tu zjeżdżać rokrocznie dla odpoczynku i kuracji. A kuracja polegała na picu żętycy owczej; której skutki okazuje w miniaturze woda morszyńska.

## Śląski Zakład Kąpieli Borowinowych w Ustroniu

posiada w centrum uzdrowiska komfortowo urządzone łazienki pod kier. lekarza zakładowego Dr. Sniegonia Franciszka i zarządzcy Tomasza Józefa, por. żand. W. P. w st. sp. — Sezon 1 i 3. — 9. 5. do 20. 6. — 21. 8. do 30. 9. Sezon 2 od 21. 6. do 20. 8. — Stawa ustronskiej borowiny jest ustalona a opiera się ona nie tylko na wysokiej wartości leczniczej samej borowiny ale również na technice jej podawania w jakiej wyspecjalizował się zakład kąpieli.

WSKAZANIA: 1) Choroby stawów i kości: a) gościec czyli reumatyzm stawowy i mięśniowy, b) artretyzm czyli podagra (dna, gicht), c) następstwa po urazach i złamaniach oraz nadłamaniami i zwichnięciach, pęknięciach kości i mięśni.

2) Choroby kobiece: a) mięsaszowe zapalenie macicy, b) wysięki po sprawach zapalnych okołomaciczych, c) chroniczne zapalenia wewnątrzmaciczne, d) zapalenie jajników, e) zapalenie sutków, f) zboczenia w miesiączkowaniu, g) niepłodność.

3) Choroby systemu nerwowego: a) zapalenie nerwów, b) ischias, c) neuralgia nerwów, kończyn i twarzy, d) porażenia i niedowłady po atakach apoplekt.

4) Choroby przemiany materii: a) otyłość artretyczna, b) kamica nerkowa, moczowa, żółciowa, c) cukrzyca otyłych.

5) Varia: a) anemia, b) blednica, c) nerwica serca i osłabienie mięśnia sercowego, d) paraliż, e) wysięki pozapalne, f) leczenie ozdrowieńców.

Nie przyjmuje się: gruźlików, obłożnie chorych, zakaźną i umysłowo chorych.

Życie uzdrowiska koncentruje się w lecie w obrębie dużego parku uzdrowiskowego, położonego nad brzegiem Wisły u stóp Równicy, a posiadającego wspaniały basen kąpielowy, korty tenisowe, plażę nadwiślańską i sztuczny staw dla sportu wioślarskiego.

Przy powrocie korzystają goście z 33 % zniżki kolejowej. Szczegółowych informacji udziela Urząd Gminny oraz Dyrekcja Śląskiego Zakładu Kąpiei Borowinowych Sp. z o. o. w Ustroniu n/Wisłą.

## Spółdzielczy Bank Ewangelicki

*z odpow. nieogr.*

P. K. P. 301.745

W USTRONIU

P. K. P. 301.745

HOTEL  
BESKID  
USTRÓŃ

RESTAURACJA-KAWIARNIA

poleca P. T. Gościom pierwszorzędnie umeblowane pokoje z bieżącą zimną i ciepłą wodą, centralnym ogrzew., pod zarządem długoletniego restauratora p. Zródle Zelazistę p. Gregorka. Restauracja i kawiarnia fachowo prowadzona, zaopatrzona stale w odpowiednie wina krajowe i zagraniczne, doborowe likiery specjalnie pielęgnow. piwa, oraz ciepłe i zimne zakąski.

FACHOWA OBSŁUGA!

PRZYSTĘPNE CENY!

**PIEKARNIA — CUKIERNIA — GAZETY**  
**Józef KOPIECZEK — USTRÓŃ Centrum**



Polecamy firmy z Zaolzia:

**Mamica i Ska, Trzynieć**

materiały budowlane

**Ferdynand Janiczek, Jabłonków**

zegarmistrz

**Apteka Miejska „Pod Aniołem“, Jabłonków**

Zakład fotograficzny

**Józef Pastucha, Orłowa, ul. Marsz. Piłsudskiego**

Zegarmistrz, Jubiler i Optyk

**Henryk Silbiger, Orłowa, Śląsk**

**Rudolf Löffler, Orłowa**

konfekcja męska - damska

**Apteka „Św. Józefa“ w Orłowej.**

**Zygmund Meinhard, Orłowa**

piekarnia parowa.

**Ph. Mag. W. Tichy, Frysztat**

aptekarz

Pierwsza karwinska parowa farbiarnia i chemiczna czyszczarnia  
szat, ubiorów i materji

**Józef Vogt, Karwina**

**A. Gittner, Karwina 26, telefon 65**

skład skór i towary mieszane

**Inż. Erwin Waszyca, Nowy Bogumin**

księgarnia, skład papieru, przyborów szkolnych i biurowych.

**Najlepsze artykuły spożywcze**

*u Fy JAN KAJZAR*

*Trzynieć, Targowisko*

**ALOJZY LUBOJATZKI**

DROGERIA

**JABŁONKÓW, Zaolzie**

---

Kantor Paweł, Jabłonków  
krawiectwo  
i handel modnymi towarami

---

Salon fryzjerski „Olympia“

dla pań i panów

**Jerzy Iwan, Trzyniec**

dypl. mistrz fryzjerski

OBUWIE

**RAWIG, Orłowa**

uspokoi każdego

FOTO — ELSNER, KARWINA

Damskie kapelusze Stefania Elsnerowa

**ŻELAZO**

**SPITZER**

**ORŁOWA**

Kawiarnia — Restauracja

**ASTORIA**

NOWY BOGUMIN

---

**Otto Fussek, Trzyniec**

szkło, porcelana, artykuły szkolne, papier, pieczątki,  
zaramowanie obrazów i t. p.

---





łodzię z „Księżycowej Sonaty“. Nagle — z poza komina wyłoniła się biała kobieca postać. Było już za późno, aby mógł wynąć białą damą. Z całym impetem wpadli na siebie:

Gdzie ja jestem?? — zawołała nieznajoma, budząc się. Heliodor Miesiącerek oprzytomniał pierwszy:

Jakto gdzie? — Z księżycą pani spadła?

Ach nie! Skądże znowu!... Z księżycą nie spadłam. Miałam tylko zamiar. Pan mi przeszkodził i mam do pana żal.

Równie dobrze i ja pani mogę robić wyrzuty. Tembardziej, że jestem pewny, że dzisiaj moja eskapada udała się. Połowę drogi miałem już za sobą, gdy nagle pani... Ale głupstwo! — nie mówmy o tem!

A o czem?

Mówmy o pani. Jaka pani piękna... Pani twarz wygląda jak księżyc w pełni, oczy jaśnieją księżycowym blaskiem, włosy...

Piękna lunatystka wsłuchiwała się z zachwytem w jego słowa. Nagle spostrzegła pewne braki w ubiorze.

Mój Boże! — zawołała. — Jestem tylko w bieliźnie! Co pan sobie o mnie pomyśli.

Pomyślę sobie, że jest pani najpiękniejszą lunaticzką pod księżycem.

Tylko bez komplementów! — przerwała. — Rozmawiajmy o czym innem np. o literaturze.

Dobrze — zgodził się. — Czy czytała pani „Na srebrnym globie“ Żułańskiego?

Oczywiście. A co pan czyta?

Czytam w twoich oczach, że mnie także kochasz! Tak na pewno kochasz — pocałuj!

Siedzieli tefaz oboje na krawędzi dachu i marzyli.

Odtąd co nocy — mówiła ona — będziemy razem wychodzili do księżycą. Kto wie, może nam się kiedy uda...

Ej, słaba nadzieja — westchnął Heliodor. — Za wysoko! Nie przezwyciężymy!

Pamiętaj, że chcieć to znaczy móc!

Nie kochanie, na piechotę nie damy rady. Narazie musimy zadowolić się oglądaniem księżycą. Kupimy sobie teleskop!

Co mi przyjdzie z teleskopu. Ja chcę się dostać na księżyc! Zebyśmy tylko doszli do mlecznej drogi.

Nie martw się najdroższa. Jak wiesz, technika robi coraz większe postępy. Już niedługo skonstruuja raketę, która zawiezie nas na księżyc.

Ach, jakby to było dobrze — westchnęła — wtedy byłibyśmy najszczęśliwszą luna-parką na ziemi!

Na księżycu! poprawił Heliodor i zamknął jej usta pocałunkiem.

## Kalendarz rybacki.

Czas ochronny dla ryb i raków (rozp. min. Roln. i Ref. Roen, z dnia 27 X 1932 Dz. U. R. P. nr 105 z dnia 30 X 1932 z uwzględnieniem późniejszych zmian) jest następujący:

Dla jesiota od 1 czerwca do 31 lipca,

- „ łososa i troci od 1 października do 31 grudnia,
- „ pstrąga strumieniowego od 15 paźdz. do 15 grudnia,
- „ pstrąga źródlanego od 15 października do 15 grudnia,
- „ głowacicy od 15 marca do 15 maja,
- „ lipienia od 15 marca do 15 maja,
- „ siei od 15 października do 31 grudnia,
- „ sielawy od 15 października do 31 grudnia,
- „ raka samicy od 15 października do 31 lipca,
- „ raka samca od 15 października do 15 marca.

Wyjątki od tych terminów mogą być dopuszczone przez władzę woj. w wypadkach przewidzianych powyższym rozporządzeniem.

Nie mogą być sprzedawane, ani podawane w jadłodajniach, gatunki ryb i raki, wyszczególnione powyżej, podczas oznaczonych czasów ochrony, z wyjątkiem pierwszych pięciu dni od terminu wejścia w życie czasu ochronnego.

Nadto nie mogą być sprzedawane, ani podawane:

jesiotry	nijęj 100 cm	leszcze	nijęj 25 cm
czeczugi	„ 40 „	brzany	„ 25 „
głowacice	„ 40 „	cyrty	„ 20 „
sieje	„ 40 „	świnki	„ 20 „
wyrozuby	„ 40 „	jazie	„ 20 „
trocie	„ 35 „	klenie	„ 20 „
łososie	„ 35 „	sielawy	„ 18 „
sandacze	„ 35 „	liny	„ 18 „
węgorze	„ 35 „	wzdreęi	„ 15 „
lipienie	„ 28 „	płotki	„ 15 „
szczupaki	„ 28 „	raki szlachetne	„ 9 „
pstrągi	„ 25 „	raki długoszcz.	„ 10 „

Rozporządzeniem Min. Roln. i Ref. Roln. z dnia 24 IX 1936 wprowadzony został, z ważnością do dnia 30 IX 1939, zakaz połowu w Wiśle i jej dopływów jesiotrów przez cały rok oraz łososi i troci w okresach na obszarze woj. pomorskiego od 10 XII — 10 I i 15 IV — 15 V, od granicy woj. pomorskiego i warszawskiego do ujścia rzeki Sanny do Wisły od 15 IV — 31 V, oraz od ujścia rzeki Sanny do granicy woj. śląskiego od 15 IV — 31 V i od 1 X — 31 XII. Powyższy czas ochronny dla łososi i troci nie dotyczy sportowego połowu na wędkę.

Rozporządzeniem z dnia 16 X 1935 Dz. U. R. P. nr 80. pez. 498, uznany został żółw, *Emis orbicularis* L., za gatunek podlegający ochronie na całym obszarze państwa.

**PIERWSZA FABRYKA w POLSCE**  
**wyrobów galanteryjnych z drzewa, kości,**  
**sztucznego i prawdziwego bursztynu**

**M. BABIŃSKI**

**CIESZYN, ulica Szersznika 5.**

Konto P. K. O. 305.874

Telefon 14-06

## **H U M O R.**

### **Fraszki.**

Pewień połykacz noży z dnia na dzień czuł się gorzej. —  
Przyszedt lekarz. Rzekł do niego: „Niech pan nie je nic ostrego“

### **Wampir — snob.**

Pewien wampir - snob raz zrana dobrał się do księcia pana.

Chłepcąc krew, rzekł: To przyjemnie, że krew księcia płynie wemnie!

### **Cicha tragedia.**

Synek: Tatusiu, jak się nazywa nowy prezydent Czechosłowacji  
Tata: Hacha!

Mama: — Nie śmieję się, tylko odpowiedz, jak się dziecko  
grzecznie pyta!

### **Deficyt.**

Jakiś gość w hotelu robi piekielną awanturę:

— To skandal! Znalazłem tej nocy w łóżku trzy pluskwy!

-- Tylko trzy? -- dziwi się portjer — Widocznie gość który  
tam mieszkał przed panem, musiał zabrać dwie!

### **Pewność i zaufanie.**

— Syn pani studjuje medycynę, chyba już dziesiąty rok?  
Robi to celowo. Twierdzi, że ludzie więcej mają zaufanie do  
starszych lekarzy.



# Pierwsza poczta w Bielsku.

Nawet dzisiaj nie potrafimy sobie wyobrazić, jakie wrażenie musiała wywierać na ludności Bielska widok pierwszego wozu pocztowego. Obecnie uznajemy to za całkiem zrozumiałą i całkiem naturalny fakt, kiedy codziennie przychodzi listonosz do nas i przynosi czasem list czasem paczkę albo pieniądze, stale jednak gazetę i my przyjmujemy to bez specjalnego zdziwienia a co więcej jesteśmy niezadowoleni, jeśli jakiś list albo gazeta spóźni się.

Jakże odmiennie było to w Bielsku w latach ubiegłych. Wtedy to wóz pocztowy wywoływał zbiegowisko i kiedy usłyszany głos trąbki pocztyliona na ulicy, wtedy otwierały się okna i drzwi mieszkań, każdy bowiem był ciekaw zobaczyć wóz pocztowy i dowiedzieć się od pocztyliona ostatnich nowości. Tak to pocztylion był wówczas jednym z najważniejszych roznosicieli wiadomości.

Komunikacja w okolicach Bielska jeszcze w 18 wieku była uciążliwą, albowiem drogi były w złym stanie i tak niebezpieczne, że jeśli ktoś wybrał się w podróż, to przed tym po stokroć razy się nad tym zastanowił. O stan dróg i ulic troszczyły się władze bardzo mało i uwzględniano jedynie drogi rządowe i drogi poprowadzone i budowane przez wojsko dla celów strategicznych. Najczęściej były to wyjeżdżone drogi polne, pełne wybojów, na które czasem kilka fur zwiru i kamieni przywieziono, jeżeli w błocie znajdującym się na drodze grzęzły łurmanki. Jedynie te miasta i wsie znajdowały się w lepszym położeniu, które leżały przy drodze przeznaczonej do celów wojskowych, lub też komunikacji. Owe stare drogi wojskowe, z których także w wielkiej mierze korzystał handel, łączyły jedynie szereg miast, które posiadały znaczenie strategiczne, wszystkie inne miejscowości, które leżały w bok od tych dróg handlowych i wojskowych były odcięte od komunikacji.

Przez Bielsko samo nie prowadziła aż do 18 wieku żadna droga handlowa ani wojskowa, ponieważ tak samo droga prowadząca z Węgier przez Zywiec, Dziedzice na Śląsk Dolny omijała Bielsko jak i droga łącząca Wschód z Zachodem, mimo iż posiadała duże znaczenie w handlu, jednak jej znaczenie nie było tak wielkie, jak np. drogi idącej od przełęczy Jabłonkowskiej przez Bogumin. Władze lokalne troszczyły się o stan dróg bardzo mało i jeśli by nie były do tego zmuszone żądaniami zarządów miejskich lub też władz zwierzchnich, dobro dróg dla nich było rzeczą obojętną. Podczas deszczowych okresów roku, w wielu miejscach komunikacja była wogóle

przerwana, w których to nie tak łatwo można było wozem przejechać. Bardzo późno przystąpiono do planowej naprawy dróg, a to z powodu potrzeby ich w celach handlowych.

Dla okręgu bielskiego było wielkim krokiem naprzód, kiedy to cesarz Józef II kazał budować olbrzymią drogę wojskową z Wiednia do Lwowa, która prowadziła przez Bielsko. Cesarz Józef II uznawał tę drogę za ważną wojskową linię, łączącą ziemie Galicji i Lodomerii zabrane Polsce po pierwszym rozbiore.

Równocześnie z budową tej drogi „cesarskiej“, jak to do niedawna jeszcze była nazwana, a obecnie nazywającej się „cieszyńską drogą“, rozwój komunikacji w tych okolicach nabrał rozmachu. Drogą tą, stale w dobrym stanie utrzymaną, dniem i nocą, przejeżdżają różnego rodzaju pojazdy ze wschodu na zachód i odwrotnie.

Początkowo przewożeniem towarów i t. p. zajmowali się ludzie odpowiadający mniej więcej współczesnym spedytorom. Ludzie ci brali czasem wyjątkowo także i pasażerów, ale jazda z nimi nie zaliczała się do przyjemności. Budowę drogi cesarskiej sprzyjała powstającym co pewną określoną odległość gospodom i domom zajezdnym, z których większość istnieje po dziś dzień. W gospodach tych znajdowały się mieszkania, kuchnie, stajnie i tam przejeżdżający furmani mogli zaopatrzyć się we wszystko. Często obok gospody znajdował się kołodziej. Owe domy zajezdne w następnych dziesiątkach lat przeszły okres rozkwitu.

W pewnej odległości, równolegle z „cesarską“ drogą była droga przeznaczona do przepędu bydła, albowiem drogą służącą do celów wojskowych nie wolno było pędzić bydła.

Ale nie tylko przewóz towarów odbywał się na wielkich wozach „drogą cesarską“, bowiem także komunikacja pocztowa prowadziła tędy. Przed tym poczta także dochodziła do Bielska ale z wybudowaniem drogi cesarskiej rozwinęła się regularna komunikacja. Regularne kursowanie poczty było stosunkowo najpóźniej wprowadzone na dystansie Cieszyn — Bielsko. Pierwsza wiadomość o regularnej komunikacji pocztowej w Cieszynie pochodzi z roku 1728. Wówczas to o tę posadę pocztmistrza starał się niejaki Gotfryd Franciszek Zwilling, przy nowo założonej placówce pocztowej w Jabłonkowie, którą to posadę otrzymał po długich staraniach i to w roku 1729 za wynagrodzeniem 100 gułdenów i połowy opłat przewozowych. Zwilling był pierwszym pocztmistrem także w okręgu Bielska, bowiem podejmował się dostarczania listów i pakunków do Bielska a nawet jeszcze dalej. O jego czynnościach wiemy obecnie bardzo mało. Ale komunikacja pocztowa, której brakowała regularności zmniejszała się, a natomiast napływało coraz więcej skarg z strony kupców.

W roku 1775 dnia 1 kwietnia została podjęta komunikacja wozów pocztowych z Brna, głównego miasta na Morawach. Komunikacja pocztowa, a także pasażerska szła początkowo z Brna przez Ołomuniec do Opawy, w następnych latach doszła aż do Cieszyna, a kiedy spostrzeżono korzyści jakie przynosiła, zaprowadzono aż do Bielska. Z rokiem 1776 rozpoczęła się regularna komunikacja pocztowa z Bielskiem. Od tego roku rozbrzmiewał głos trąbki pocztyliona regularnie po ulicach miasta. Jednak Bielsko nie było stacją końcową. Bielszczanie starali się połączyć tę linię z linią pocztową galicyjską, co im się po wielu staraniach udało. Za cesarza Józefa II., który dużo dla Bielska uczynił, została otwarta nowa linia pocztowa, wychodząca także z Brna, lecz od Ołomuńca biegła przez Frydek i Cieszyn do Bielska, przez co droga wybitnie skróciła się. Większe stacje pocztowe były wówczas w Frydku, Cierlicku, Wapienicy, Dolnych-Błędowicach, Pogorzu, Skoczowie i Bielsku. Główna stacja pocztowa była w Jabłonkowie. Z rokiem 1776 bielszczanie mieli ułatwioną komunikację, handel i podróże. Ruch kołowy wówczas podniósł się gwałtownie tak, że możemy sobie obecnie wyobrazić jaki ruch panował wówczas na drodze cesarskiej.

Kiedy wogóle pierwsze maszyny zostały wprowadzone w Bielsku, a produkcja sukna wzrastała z dnia na dzień, wtedy widać było całe karawany wozów na drodze „cesarskiej“, jadące na wschód i zachód i na, międzyczasie wybudowanej drodze kotliny żywieckiej do Dziedzic z południa na północ i z powrotem!

Zmiany w komunikacji zaszyły dopiero z budową pierwszej w tych okolicach linii kolejowej. Już w roku 1855 doszła kolej do okolic Bielska, jednak dopiero z rokiem 1888 z wybudowaniem kolei podmiejskiej przestało być Bielsko ściśle związane z drogą cesarską. Odtąd wnet towary z drogi cieszyńskiej przeniosła się na kolej. W kilku następnych latach zanikł niemal całkowicie ruch komunikacyjny na drodze cesarskiej. Także jazdy pocztyliona i głos jego trąbki były coraz rzadszymi. I ludzie nie wybiegali, tak jak dawniej na ulice, kiedy przez nią toczył się wóz pocztowy, obecnie czekali na posłańca, który miał przynieść pocztę z kolei.

Kolej żelazna nadała pocztom rozmachu. Z roku na rok coraz to więcej listów i paczek zostaje wysyłanych. W roku 1889 ruch przesyłkowy i pocztowy w Bielsku wyraża się sumą 2 milionów, w Skoczowie 1,100.000, natomiast w Ustroniu 180.000 sztuk. Kiedy w Bielsku z otwarciem linii kolejowej służba pocztylionów zanikła, za to jednak powstał między Skoczowem a Ustroniem, Chybiem, Strumieniem i dalszymi okolicami ruch wozów pocztowych.



# Cieszyn.

Najstarszym miastem Śląska Cieszyńskiego a jedno z najstarszych miast Polski jest Cieszyn. Miasto po obu stronach rzeki Olzy która do niedawna jeszcze stanowiła granicę polsko-czeską, jest jednym z najpiękniejszych miast Polski. Na piękno Cieszyna wpływa w znacznej mierze jego położenie. Cieszyn Wschodni położony na wzgórzu opadającym w kierunku Olzy, góruje nad Cieszyнем Zachodnim położonym w dolinie Olzy. Cieszyn Zachodni stanowi najbardziej uprzemysłowioną część miasta. Jako miasto bardzo stare posiada mnóstwo zabytków odnoszących się do historii Cieszyna a także całego dawnego Księstwa Cieszyńskiego. Najważniejszym zabytkiem Cieszyna jest Wieża Piastowska, pochodząca z czasów początków Księstwa Cieszyńskiego. Wiele dokumentów a także pamiątek odnoszących do historii miasta i księstwa Cieszyńskiego znajduje się w Muzeum miejskim.

## Zwiedzajcie Muzeum Miejskie w Cieszynie

*największe co do zbiorów muzeum regionalne w Polsce. Otwarte: codziennie od godz. 8 — 15 z wyjątkiem poniedziałku oraz po południu w soboty i dnię świąteczne.*

Cieszyn po przyłączeniu części Zaolziańskiej jest miastem dużym. Posiada połączenie kolejowe z Bielskiem, Zebrzydowicami, Karwiną, Boguminem, Trzyńcem oraz połączenie autobusowe z wszystkimi niemal miejscowościami Śląska Cieszyńskiego i Zaolzia. Cieszyn dzięki swym zabytkom a także położeniu jest ulubionym miejscem wycieczkowym, co ułatwia wielka ilość hoteli.

---

**A. Sucharda, skład bławatny**  
*Cieszyn Zachodni, / M. Piłsudskiego 21.*

---

# Skoczów.

W malowniczej dolinie, przeciętej wstęgą Wisły, otoczonej z wszystkich stron wzgórzami, leży stare miasto Skoczów. Miasto rozprzestrzeniające się po obu stronach Wisły obecnie jest miastem o dobrze zapowiadającej się przyszłości. Samo położenie dużo mówi. Skoczów leży na południowo-zachodniej rubieży Polski niemal w samym środku Śląska Cieszyńskiego. Okolica położona około 300 m na poziomem morza jest ulubionym miejscem letniskowym. Skoczów leży na linii kolejowej Cieszyn — Bielsko, oraz Wisła — Katowice, jest także stacją węzłową linii autobusowych fmy J. Molina, który tutaj również posiada fabrykę karoserii samochodowych i wyrobów metalowych, tel. 14.

Poza tym znajduje się w Skoczowie:

**Fabryka kapeluszy** J. Hückel i Ska, tel. 40.

**Warsztat ślusarsko-mech.** inż. H. Harlosa, tel. 36.

**Fabryka lasek** do parasoli i spacerowych Braci Kwaś.

Pierwsza Śląska **Fabryka derek i guń** Braci Heilpern.

**Zakłady garbarskie** E. Spitzer i F. Sinaiberger, tel. 4.

**Fabryka pieców kaflowych** Walenty Urbanowski.

**Wytw. tektury i papieru** do pokowania Jan Matloch

Hermanica p. Ustroń. — Do dyspozycji przyjeżdżających stoi

na rynku **auto-dorożka, Karol Kubień, tel. 13.**

**Tartak — Heblarnia** i handel dekt marki „Tobal”

**Alojzy Niedźwiedź**, telefon 50.

Skoczów jako miasto przemysłowe jest także miastem bardzo czystym i ładnym. W okolicy jest pełno ogrodów i sadów. Jednym z największych i najnowocześniejszych zakładów ogrodniczych jest **ogrodnictwo A. Herra, ul. Ustrońska**, którego można polecić jako **znanego i cenionego fachowca od zakładania ogrodów i sadów.**

Nad Wisłą znajduje się duży stadion sportowy, na którym skupia się życie sportowe miasta i okolicy. W porze letniej bardzo miłym udogodnieniem dla plażujących jest „kiosk” znajdujący się w nowozałożonym parku nad Wisłą. Przepiękne okolice stanowią niewyczerpane źródło motywów dla amatorów fotografii. Fotografię amatorską ułatwia bogato zaopatrzony skład **przyborów fotograficznych, oraz foto-laboratorium** wykonujące wszelkie prace laboratoryjne przy **drogerii „Centralnej” ul. Kościelna.** Właściciel **W. Wnęk.**

Na południe od Skoczowa leży miejscowość letniskowa **Brenna**, która z powodu warunków klimatycznych jest ulubionym miejscem wypoczynkowym. **Komunikację między Skoczowem a Brenną utrzymuje stale Przedsiębiorstwo autobusowe w Brennej.** Autobusy do Brennej kursują

z dworca kolejowego w Skoczowie, a w Brennej mają postój przy kościele. Przepiękna okolica, oraz leżące w pobliżu Beskidy terenami wycieczek turystycznych tak w zimie, jak i w lecie. P. T. Turystom i Wycieczkowiczom polecamy wszelkiego rodzaju **obuwie w firmie M. Zdenkovej — Rynek.**

10 minut drogi z rynku Skoczowa znajduje się w Harbutowicach restauracja „**Dybilasa**“ — **zastępca Wł. Orawski**, gdzie w niedzielę i święta w sezonie letnim odbywają się koncerty. W pobliżu **kąpiel rzeczna.**

Bliższych informacji udziela Zarząd Miejski w Skoczowie, Ratusz — Rynek, gdzie również codziennie urzęduje **miejski lekarz dr A. Wöllersdorfer** od godz. 9 — 12-tej.

---

## Anegdoty ciekawe.

### Dwa wyjątki

Do Króla Fryderyka Wielkiego przyszedł raz pewien młodzieniec z prośbą o posadę.

Król zapytuje go:

-- Skąd jesteś?

— Z Berlina.

-- To źle — rzecze król. -- Berlińczycy wszyscy nic nie warcia.

Na to młodzieniec:

— Najjaśniejszy Panie! Znam dwa wyjątki.

Jakie?

— Wasza Królewska Mość i ja.

-- Kiedy tak, to jako wyjątki musimy sobie nawzajem pomagać; masz posadę.

### Odciał się.

Król Filip II posłał do papieża Sykstusa V z okazji wyniesienia go na stolicę Piotrową, młodego granda Kastylji, aby mu w jego imieniu złożył życzenia. Sykstusa, który już był w podeszłym wieku, zgniewało to, że król takiego młodzika doń posyła, odezwał się więc:

-- Czy król hiszpański nie ma starszych, statecznych mężów że mi bezbrodego młodzieńca posyła?

Na to odrzekł dumny Hiszpan:

— Gdyby mój król by wiedział, że zasługi od brody zależą, toby był Waszej Świętobliwości capa posłał, a nie szlachcica takiego jak ja.



## POLECAMY:

### **Apteka pod Lwem, Cieszyn**

Mr. Ph. Karol Kovacs

### **A. Silbermann, Cieszyn Wsch., Legionów 5**

własny wyrób bielizny i salon mód.

Naprawa maszyn do pisania i szycia. — Warsztat mechaniczny

### **Jan Fridrich, Cieszyn Wschodni**

Srebrna 5 — — Telefon 1479

### **E. Landsberger, Cieszyn, Legionów 55 :: Tel. 1441**

Zegarmistrz i Jubiler. Handel maszyn do szycia, pisania i rowerów

### **Apteka Miejska, Cieszyn.**

Towary podszewkowe wszelkiego rodzaju u firmy

### **Józef Kukucz, Cieszyn Zach., Gen. Bortnowskiego 1**

### **Erwż. Spieler, Cieszyn Zach., Marsz. Piłsudskiego 9**

zegarmistrz.

### **Jan Frischer, Cieszyn Zach., Marsz. Piłsudskiego**

poleca walizki i obuwia. — Rok założenia 1908.

### **Karol Waszut, Cieszyn Zach., Gen. Bortnowskiego 9**

towary spożywcze, nasiona i monopole.

### **Anna Wałachowa, Hermanice 39, poczta Ustroń**

położna — — stawia bańki

### **Pensjonat Magnus, Wisła-Centrum**

prow. p. Olga Glazarowa

### **W. Scharbert, Ustroń**

sklep spożywczy, sportowy, galanteryjny, pamiątki i t. d.

Skład rowerów i sprzęt radjowy

### **Arnold Schnapp, Ustroń, Śląsk Cieszyński.**

### **Robert Grünkraut, Ustroń**

rzeźnik i wędliniarz

### **Kamillo Suchoń, Ustroń, Śląsk Cieszyński**

Skład towarów spożywczych i kolonialnych

### **Karol Kiecoń, Ustroń**

Młyn walcowy

Sala Dancinowa - Restauracja i sklep spożywczy

### **M. Brettner, Ustroń-Uzdrowisko**

### **Maksmiljan Berger, Ustroń - Uzdrowisko**

niekarnia

Najtańsze źródło zakupna  
**Gustaw Silbermann, Ustroń**, telefon 16  
towary białe, sukna, bielizna, konfekcja i obuwie „Bata”.

**Rudolf Mendroch, Ustroń, Rynek**  
handel towarów mieszanych

**Restauracja p. Selcerowej, Nierodzim**  
miejsce wycieczkowe, wypoczynkowe – przystanek autobusowy

**R. Goldfinger, Ustroń 146** – Telefon 35  
handel towarów mieszanych  
poleca wszelkie artykuły pierwszej potrzeby oraz naczynia kuchenne i t. p.

**Ludwik Lipowczan, Ustroń**  
skład wyrobów białych oraz materiałów bielskich

**Sklep niskich cen!**  
Szymon Lipschitz, Ustroń-Centrum  
sukna towary białe, ubrania i obuwie.

**Mech. stolarnia, Jan Sliwka, Ustroń**  
wyrób mebli i robót budowlanych

**Hotel Pensjonat „Równica“ Ustroń**  
wł. E. Kudzia

**Restauracja „nad Wisłą“, Nierodzim**  
wł. Seidner — przystanek autobus. — obok domu policyjnego

**Fryderyk Wałach, Nierodzim**, poczta Skoczów  
tartak i młyn

**Adam Polok, Harbutowice**, p. Skoczów, telefon 82  
tartak

**Helena Michnikowa, Skoczów - Zabawa**  
drobna sprzedaż nabiału, mleka, owoców, cukierków i wędlin

**W. Klimek, Skoczów**, ul. Bielska 16  
sklep spożywczy, skład naczyń kuchennych, szkła i porcelany

**Józef Szczotka, Skoczów**, Bielska 146  
rzeźnik i wędliniarz

**Paweł Wolf, Skoczów**, ul. Ustrońska 37  
najtańszy skład ubrań

**E. Bermann, Skoczów**  
młyn walcowy

**Henryk Friedmann, Skoczów**, Rynek 84  
wyrób obuwia — ceny bezkonkurencyjne

**Józef Jany, Skoczów**, ulica Cieszyńska 204  
mistrz kowalski

**Beatriksa Stritzka, Skoczów, Rynek 14**  
restauracja

**J. M. Gałgonek w Skoczowie**  
hurtowny i detaliczny handel piwa, wina, wódek gatunk.,  
monop., soków i lemoniady.

Damsko-męski salon fryzjerski — Trwała ondulacja  
**Juljusz Blaschke, Skoczów, ul. Bielska 146**

**Szymon Rosenberg, Skoczów, ul. Ustrońska 495**  
wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres blacharstwa.

**Adolf Singer, Skoczów-Zabawa 258**  
sklep towarów mieszanych — tytoń i węgiel  
Telefon Nr. 59.

**Oskar Stöhr, Skoczów, (Śląsk)**  
szczotkarz

**Józef Schönberg, Cieszyn Zach. ul. Marsz. Pił. 24**  
konfekcja damska i męska

---

*PIERWSZORZĘDNY HIGIENICZNY  
ZAKŁAD FRYZJERSKI*  
**FERDYNAND ROTTER, SKOCZÓW**  
*ul. Cieszyńska 127 — naprzeciw p. Gałgonka.*

---

Najsmaczniejsze **wędliny** własnego wyrobu  
poleca:

**EWŻEN KLECHNIK, SKOCZÓW**  
rzeźnik i wędlinarz  
**ulica Cieszyńska.**



**Pamiętaj 6 słów!**

**SKLEP BŁAWATNY**

**RUDOLF FIALA, SKOCZÓW**

**ul. BIELSKA 2**

---



**Henryk**  
**Kuppermann**  
zegarmistrz, jubiler i optyk  
**Cieszyn**

oooooooooooooooooooooooooooo  
**The Gentleman**  
**S. HUPPERT**  
**Cieszyn Zachodni**  
oooooooooooooooooooooooooooo

**Karol Stechler**  
Konfekcja  
męska, damska i dziecięca  
**CIESZYN, Legionów 7**

xx  
Stowarzyszenie św. Zyty  
**Cieszyn, ul. Bobrecka 21, I. p.**  
**wydaје obiady**  
po cenach przystępnych.  
xx

**KAWIARNIA**  
**CENTRALNA**  
właśc. GUSTAW SIERSCH  
**C I E S Z Y N**

**Alfred Berger**

**BIURO SPEDYCYJNE**  
**Cieszyn Zachodni**  
ul. Gen. Stawoj Składkowskiego 27.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo  
Nasze wyroby czekoladowe są wszę-  
dzie do nabycia. Żądajcie wszędzie  
czekolady

**„DELTA“**  
oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

**Restauracja i detaliczna**  
**sprzedaż wódek, likierów,**  
**soków P. Z. Z. P.**  
**LUDWIK BARDOŃ**  
**C I E S Z Y N**  
Plac Kr. I. Sobieskiego 14 :: Tel. 1432

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo  
**Franciszek Witosz**  
**K A F L A R Z**  
**Cieszyn Wschodni**  
Śrutarska 10  
oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Pierwsza Cieszyńska Fabryka  
**P I L N I K Ó W**  
**Stefan Adamek**  
**Cieszyn, Śląsk polski, Tel. 1344**

**HOTEL-RESTAURACJA**  
**PUCKMANN**  
Cieszyn Zachodni  
Piłsudskiego 23

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo  
**R. FASSEL i SKA**  
**Cieszyn Wsch., Rynek**  
Towary tekstylne i własny  
wyrób bielizny  
oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

**ALEKSANDER FRISCHER**  
**CIESZYN ZACHODNI**  
handel delikatesów, winiarnia,  
pokój śniadankowy.

**T A P I C E R**  
**FRANCISZEK SPACIL**  
**CIESZYN Wsch., Nowe Miasto**  
wykonuje wszelkie prace wchodzące  
w zakres tapicerstwa.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo  
**Zakład elektryczny**  
**i radiowy**  
**Rudolf Tomanek**  
**Cieszyn Zachodni**  
Bortnowskiego 5  
oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

**LAZAR GERHARDT**  
**KUŚNIERZ**  
**CIESZYN ZACHODNI**  
naprzeciw dworca.



**Aparaty radiowe,**  
Maszyny do szycia i rolnicze,  
wirówki Alfa-Laval, rowery,  
wózki dziecięce, oraz wszel-  
kie części składowe. - Szkło  
do okien.

Ceny bezkonku-  
rencyjne.  
Dogodne  
warunki.



**M. URBACH, SKOCZÓW**

Telefon Nr. 83 — P. K. O. 304.751

OLGA STEFAN, CIESZYN Wsch.

Przykopa 13.

**dypl. nauczycielka muzyki**  
udziela doskonałe lekcje na fortepianie.

**Foto „Elios”**  
**Ustroń - Uzdrowisko**

**Tel. 66**

zakład art. i przyborów fotograficznych - laboratorium dla prac  
amatorskich — hurtowny nakład widokówek Wojew. Śląskiego.

**„Wenecja”**

przy zakł. art. fotogr. „Elios”

tuczone karpie, liny, pstrągi i szczupaki stale na składzie.

**Wszelkie**

# **NASIONA**

gospodarcze, warzywne i kwiatowe

**ROŚLINY, DRZEWKA i KRZEWA  
OWOCOWE oraz OZDOBNE**

poleca w znanej pierwszorzędnej jakości  
po najniższych cenach

***B. HOZAKOWSKI***

**TORUŃ**

**SKŁAD i HODOWLA NASION**

*ul. Mostowa 28*

*Skrzynka pocztowa nr. 1*

*rok założ. 1885 Telef. 1174, 1175, 2181, 2192.*

Żądajcie bezpłatne ilustr.

**CENNIKI GŁÓWNE**

oraz opróbkowane oferty.

Najkorzystniejsze źródło zakupu

**LUCERNY, KONICZYN i wszel-  
kich TRAW SZLACHETNYCH.**



# Wisła.

W południowo-zachodniej części Województwa Śląskiego, w Beskidzie na Śląsku Cieszyńskim, u źródeł rzeki Wisły, leży przepiękna miejscowość klimatyczna — Wisła. Układem swoim wśród wysokich gór, pokrytych wspaniałymi lasami, tworzy główną dolinę Wisły, ciągnącą się od wschodu na zachód. Cały ten obszar przedstawia się jako park górski o powierzchni 111 km<sup>2</sup>. Uroczą tą miejscowość, położoną 440 m. n. p. m., zasłonięta od północy górami wysokimi do 1214 mtr., posiada klimat łagodny, jednostajny w lecie i zimie.

Szczyty górskie pokrywają bujne lasy szpilkowo-liściaste, tworząc wspaniałą panoramę mieniającą się bogactwem barw wczesną wiosną, gdy przyroda budzi się do życia, upalnym latem, gdy rozgrzane lasy świerkowe i jodłowe tchną przecudnym aromatem w letnim gorącym słońcu. Barwna polska jesień, tak cudna, jak bajka, rozciąga tu całą swą krasę w postaci rudopiówych buków i ciemnych kolumn świerkowych, a rzeźbiarka zima gra tęczami barw na perłowej bieli śniegów, jarzących się na stokach gór w zalewie zimowego słońca.

Przyroda rozrzućną ręką obdarzyła swymi drzewami tą miejscowość która rozpostarła się u źródeł królowej rzek polskich.

## **Wisła jest terenem wycieczkowym i turystycznym.**

Z uzdrowiska Wisły urządzać można wspaniałe wycieczki do ośmiu dolin, dopływów Wisły. Są to spacerów dogodne, nie męczące oraz dosyć bliskie do Doliny Białej i Czarnej Wisłki, do Źródeł Wisły, po romantycznych wodospadów Białej Wisłki, położonych wśród niebotycznych świerków i jodeł, do zamku Pana Prezydenta Rzeczypospolitej na Zachodnim Groniu. Wisła stanowi również doskonały punkt wyjścia dla dalszych wycieczek turystycznych, dostępnych i ułatwionych przez znaki turystyczne Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, prowadzące do schronisk i na szczyty gór. Przepiękne są wycieczki na Baranią Górę (1214 m.) na Stożek, na Czantorię, na Kubalonkę, Kozińce, Kamienny, do Malinowskiej Skały, gdzie znajduje się jaskinia zbójcka i inne. Liczne schroniska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, otwarte przez cały rok dobrze zagospodarowane ułatwiają urządzenie wycieczek po Beskidzie Śląskim. Ze szczytów gór rozciągają się wspaniałe, uroczne widoki na połogie grzbiety gór Tatr i pasmo Babio-górskie.

W Wiśle znajduje się stacja turystyczna P. T. T. w pensjonacie „Wrzos“ gdzie poza noclegami można też podnając pokoje z utrzymaniem.

### Kąpiele i rozrywki.

Pierwszorzędną atrakcją Wisły jest wzorowo i nowoczesnie urządzony *basen kąpielowy* w Centrum po prawym brzegu rzeki Wisły. Basen ten o rozmiarach 2500 m<sup>2</sup>, głębokości od 0-40 do 5-00 m, zasilany jest stale bieżącą, krystaliczną wodą. Przedział dla pływających zaopatrzony jest w trampoliny, pasy ratunkowe i przyrządy do zabaw. Koło basenu znajduje się park, plaża piaskowa, korty tenisowe, kiosk z napojami i przekązkami, zaś przed basenem obszerny plac dla postoju samochodów i motocykli oraz furmanek. W sezonie zimowym urządza się na basenie kąpielowym ślizgawkę dla gości. W sezonie letnim festyny, przedstawienia przejezdnych artystów, zawody pływackie, wyścigi motocyklowe oraz raidy i t. p.

Dzięki troskliwej opiece komisarza rządowego prof. Miedniaka, Wisła obecnie jest perłą uzdrowisk Polski.

---

## Willa „Almira“ Wisła, — Śl. Ciesz.

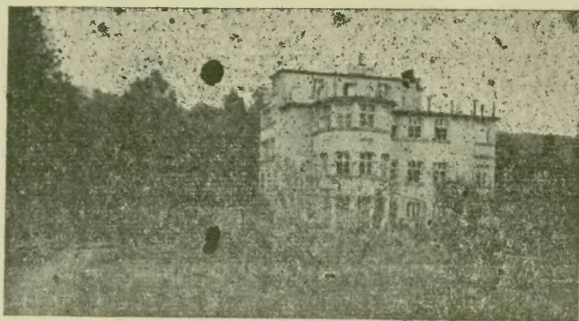
Telefon Nr. 48

Pierwszorzędny pensjonat, położony na południowym stoku, nad basenem kąpielowym.

Bieżąca ciepła i zimna woda w pokojach.

Balkony — tarasy — łazienki — Garaże.

---



**Pensjonat**

**„WIERCHY“**

pod zarządem

**Marii**

**Bystydzieńskiej**

dla chrześcijan

Piękne południowe położenie. Duży ogród, graniczący z lasem. Pokoje słoneczne z wodą bieżącą zimną i ciepłą. Oświetlenie elektryczne. — Oszklone werandy do łóżakowania — duży taras. Salon — fortepian — radio — telefon. Łazienki — wygodny. — Utrzymanie doskonałe i obfite (dawniej „Ewunia“).

## **Pensjonat „S T O R C Z Y K”**

prowadzony pod osobistym kierownictwem **właścicielki Zuzanny Lasiczowej** poleca słoneczne pokoje z doskonałą kuchnią. Elektryka. Kanalizacja. Łazienki. — Otwarty cały rok. — Ceny umiarkowane.



## **Pensjonat „U R O C Z A”**

prowadzony pod kierownictwem

**V. HOSTYŃSKIEJ**

położony na południowym  
stoku z pięknym widokiem

Telefon 103.

**p o l e c a**

słoneczne pokoje z balkonami  
i wykwintnym utrzymaniem.

## **Pensjonat »P O D G Ó R Z E«**

prowadzi **Pelagia Wieczorkówna**

**WISŁA, 3 min. od dworca**

## **JAN BRÓZDA, Wisła obok apteki**

**zakład krawiecki**

wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres krawiectwa

## **Pensjonat „CHORZOWIANKA”**

**WISŁA — GŁĘBCE**

pod zarządem **L. Bergerowej**

położony nad potokiem, 10 minut od dworca kolejowego Wisła-Głębc. — Otwarty przez cały rok. Poleca komfortowe słoneczne pokoje, przystosowane również do pobytu w zimie. — Bieżąca ciepła i zimna woda w pokojach — balkony — tarasy — łazienki. — Kuchnia pierwszorzędna.

## **Pensjonat „Z Ł O C I E Ń”**

pod zarządem **Marty Paryskiej**

poleca pokoje słoneczne z balkonami. — Doskonała warszawska kuchnia. — Ceny niskie.



Komunalna  
Kasa  
Oszczędności  
Miasta  
Skoczowa

ROK ZAŁ. 1875.  
TELEFON 12

**JAN  
BIAŁOŃ**

Cegielnia  
parowa

**NIERODZIM**  
**POCZTA SKOCZÓW**

Telefon 21 / 41  
P. K. O. 310.105

Lekarsko dentystyczne przybory  
materiały i artykuły przodujących fabryk  
**STANISŁAW LAMBERT GINTER**

**C i e s z y n**  
Plac Kr. J. Sobieskiego 16

**BRACIA A. W. GLOGOVSEK**

**TARTAK  
Hermanice**

**Stolarnia mech.  
Nierodzim**

Telefon USTRÓŃ 40

Poleca materiały budowlane i sto-  
larskie suche wszelkiego rodzaju.

Wytwórnia mebli według najnow-  
szych żurnali i stolarnia budowlana.

*Człowiek nowoczesny  
gotuje elektrycznością:  
bez ognia, czysto, szybko i tanio.*

Kuchenki, imbryki, żelazka, piekar-  
niki, poduszki, radioaparaty i t. d.  
do nabycia na dogodne spłaty

**w Salonie Pokazowym  
Elektrowni Okręgowej  
miasta Cieszyna  
CIESZYN, ul. Demla 2.**



**FABRYKA  
WAFLI**

**J. PIETSCHMANN  
CIESZYN Wsch. ul. Zamkowa 9**

poleca;

**wafle — herbatniki — biszkopty  
pierniki — sucharki — itp.  
najlepszej jakości.**

## Jan i Juliusz Stritzki, Skoczów

Aleja Mickiewicza 97 — Telefon 26 i 47

budowniczy i właśc. cegielni parowej

Własne biuro architektoniczne. — Cegielnia parowa.

Pierwszorzędną cegła rozmaitego formatu, pustaki na ściany,  
ściany przedziałowe, cegła sufitowa, rurki drenowe i tp.

### RESTAURACJA

## Ludwik Zachurzok

**CIESZYN, Stary Targ — Róg Legionów**

wydaje smaczne śniadania, obiady i kolacje.

### ZAKŁAD POGRZEBOWY „CONCORDIA“ właśc. J. SKUDRZYK i Sp., CIESZYN

Róg ul. Celesty i ul. Bobrecka 1 — Telefon 11-46

Poleca się do urządzania pogrzebów, ekshumacji i przewieżeń w Cieszynie i poza Cieszynem. Zakład posiada najpiękniejsze i najmodniejsze karawany, wielki skład trumien metalowych i drewnianych we wszelkich wielkościach. poduszki, koronki do trumien, świece, ubrania dla umarłych, wieńce wraz wstęgami i t. d. **po najniższych cenach**

### ZEGARY — KLEJNOTY

## PFEIFER — KRZOSKA

Cieszyn Wschod.

Legjonów 33

Cieszyn Zachodni

Goethego 3



# TARYFA POCZTOWA.

## I. Przesyłki listowe.

A. Obrót wewnętrzny (łącznie z obrotem wzajemnym z polskim urzędem pocztowym Gdańsk I i z w. m. Gdańskiem).

### L i s t y :

	do	20	gramów miejsc.	15	gr. —	zamiejsc.	25	gr.
ponad	20	250	"	30	gr. —	"	50	gr.
"	250	500	"	40	gr. —	"	75	gr.
"	500	1000	"	55	gr. —	"	100	gr.
"	1000	2000	"	75	gr. —	"	175	gr.

Listy miejscowe, nadawane w stanie otwartym, zawierające wezwania lub nakazy płatnicze do 20 g — 10 gr., do 250 g — 20 gr., najwyższa dopuszczalna waga — 250 g.

Wymiary listów nie mogą przekraczać w sumie, tj. długość, szerokość i wysokość razem 90 cm, największy wymiar 60 cm, lub — jeśli list ma formę rulonu — długość i podwójna średnica razem 100 cm, największy wymiar 80 cm.

K a r t k i p o c z t o w e: pojedyncze miejscowe 10 gr., zamiejscowe 15 gr.; z opłatą odpowiedzi miejscowe 20 gr., zamiejscowe 30 gr. Kartki miejscowe, zawierające wyłącznie zawiadomienia o płatności weksli, nieumotywowane wezwania do zapłaty — 5 gr.

Wymiary kartek nie mogą przekraczać: największe 10,5x15 najmniejsze 7x10 cm.

D r u k i: Wysyłane pojedynczo: do 20 gramów — 5 gr. ponad 20 do 50 g — 10 gr., ponad 50 do 100 g — 15 gr., ponad 100 do 250 g — 25 gr., ponad 250 do 500 g — 50 gr., ponad 500 do 1000 g — 60 gr., ponad 1000 do 2000 g (tylko pojedynczo wysyłane tomy) — 70 gr.

Wysyłane jednocześnie\*) w ilości: ponad 500 do 1000 szt. — 70 proc. ponad 1000 do 5000 szt. — 65 proc. ponad 5000 do 10000 szt. — 60 proc. ponad 10000 szt. 50 proc. opłat za druki odpowiedniej wagi.

Bezadresowe\*) w ilości 1000 do 5000 szt. (za każdy tyśiąc) — 8— zł., ponad 5000 do 10000 szt. 7·50 zł., ponad 10000 do 50000 szt. — 7— zł., ponad 50000 do 100000 szt. — 6·50 zł., ponad 100000 szt. — 6 zł., najwyższa dopuszczalna waga sztuki 50 gr.

Ulotki\*) w ilości: 1000 do 5000 szt. — 7— zł., ponad 5000 do 10000 szt. — 6·50 zł., ponad 10000 do 50000 szt. — 6— zł., ponad 50000 do 100000 szt. — 5·50 zł., ponad

\* Nie ma zastosowania w obrocie z w. m. Gdańskiem i z polsk. urzędem poczt. Gdańsk I.

100 000 szt. — 5.— zł. (za każdy tysiąc), najwyższa dopuszczalna waga sztuki 15 gr.

**Druki dla ociemniałych:** do 5 kg — 5 gr.

**Papiery handlowe:** do 100 g. — 15 gr., ponad 100 do 250 g — 25 gr., ponad 250 do 500 g — 50 gr., ponad 500 do 1 000 g — 60 gr.

**Wymiary druków i papierów handl. jak dla listów.**

**Próbki towarów:** do 100 g — 10 gr., ponad 100 do 250 g — 20 gr., ponad 250 do 500 g — 30 gr.

**Wysyłane jednocześnie w ilości:** ponad 100 do 500 szt. — 70 proc., ponad 500 do 1 000 szt. — 55 proc., ponad 1 000 szt. — 60 proc. opłat za próbki odpowiedniej wagi.

**Wymiary próbek jak dla listów.**

**Przesyłki mieszane** (druki, próbki towarów, papiery handl.) wysyłane pojedynczo: do 100 g — 15 gr., ponad 100 do 250 g — 25 gr., ponad 250 do 500 g — 35 gr., ponad 500 do 1 000 g — 50 gr.

**Wysyłane jednocześnie** (tylko druki i próbki towarów) w ilości: ponad 100 do 500 szt. — 70 proc. ponad 500 do 1 000 szt. — 65 proc. ponad 1 000 szt. — 60 proc. opłat za przesyłki mieszane odpowiedniej wagi (nie ma zastosowania w obrocie z w. m. Gdańskiem).

Opłaty za przesyłki listowe urzędowe (z opłatą przerzuconą na adresata) pobiera się według powyższej taryfy.

### **B. Obrót zagraniczny.** (Z wyjątkiem w. m. Gdańska).

**Listy:** do 20 gram. — 55 gr., za każde dalsze 20 gram. 30 gr. Do Czechosłowacji, Rumunii i Węgier: do 20 g — 45 gr. za każde dalsze 20 gram. 30 gr. Najwyższa dopuszczalna waga 2 kg.

**Wymiary listów jak w obrocie wewnętrznym.**

**Kartki pocztowe:** pojedyncze — 30 gr., z opłaconą odpowiedzią 60 gr., do Czechosłowacji, Rumunii i Węgier: pojedyncze — 25 gr., z opłaconą odpowiedzią 50 gr.

**Druki:** za 50 gramów 10 gr. Najwyższa dopuszczalna waga — 2 kg. Waga pojedynczo wysyłanych tomów może wynosić 3 kg.

**Druki dla ociemniałych:** za każde 1 000 gramów 5 gr. Najwyższa dopuszczalna waga 5 kg. Do Czechosłowacji i Węgier do wagi do 5 kg — 5 gr.

**Papiery handlowe:** do 250 g — 55 gr., za każde dalsze 50 g — 5 gr. Dopuszczalna waga 2 kg.

**Próbki towarów:** do 100 g — 20 gr., za każde dalsze 50 g — 5 gr. Najwyższa dopuszczalna waga 500 g. Wy miary jak dla listów.

**Przesyłki mieszane:** (druki, próbki towarów, papiery handl.): do 100 g — 20 gr., za każde dalsze 50 g — 5 gr., jeśli przesyłka zawiera papiery handlowe, najmniej 55 gr. Najwyższa dopuszczalna waga 2 kg.

## **II. Poczta lotnicza.**

### **A. Obrót wewnętrzny i z w. m. Gdańskiem.**

Opłata dodatkowa, oprócz zwykłych taryfowych opłat pocztowych:

**Kartki pocztowe** pojedyncze i z opłaconą odpowiedzią — 5 gr.

**Inne przesyłki listowe:** (listy, druki, papiery handlowe, próbki towarów, przesyłki mieszane): do 20 g — 5 gr., ponad 20 do 100 g — 10 gr., ponad 100 do 250 g — 20 gr., ponad 250 do 500 g — 30 gr., ponad 500 do 1000 g — 60 gr., za każde dalsze 500 g — 30 gr.

**Przekazy** 5 gr.

**Paczki:** za 1 kg lub jego część — 30 gr.

### **B. Obrót zagraniczny (z wyjątkiem w. m. Gdańska).**

Opłata dodatkowa:

**Kartki pocztowe** pojedyncze i z opłatą odpow.: do wszystkich krajów europejskich (z wyj. Z. S. R. R.) — 20 gr. do Z. S. R. R. część europ. za każde 10 g — 30 gr.

**Inne przesyłki listowe:** do wszystkich krajów europ. (z wyj. Z. S. R. R.) za każde 20 g — 25 gr., do Z. S. R. R. część europ. za każde 5 g — 25 gr.

## **III. Listy wartościowe.**

### **A. Obrót wewnętrzny (łącznie z obrotem wzajemnym z polskim urzędem pocztowym Gdańsk 1).**

Za listy wartościowe pobiera się, oprócz opłaty jak za list polecony odpowiedniej wagi, należytość asekuracyjną: za każde 100 zł., przy listach nadawanych w stanie zamkniętym — 10 gr., w otwartym — 30 gr. Wartość podana nie może przekroczyć 10 000 zł., przy listach urzędowych — 100 000 zł.

W polskim urzędzie poczt. Gdańsk 1 pobiera się, oprócz opłaty jak za list polecony odpowiedniej wagi, należytość ase-



kuracyjną: za każde 300 zł. podanej wartości — 5 gr., najmniej jednak 10 gr. Wysokość podanej wartości j. w.

*B. Obrót z w. m. Gdańskiem.*

Za listy wartościowe pobiera się, oprócz opłaty jak za list polecony odpowiedniej wagi, należność asekuracyjną: za każde 300 zł. — 50 gr. Wartość do 10 000 zł.

*C. Obrót zagraniczny.*

Za listy wartościowe pobiera się: a) opłatę za list polecony odpowiedniej wagi, b) należność asekuracyjną za każde 300 zł. — 50 gr. Wartość podana nie może przekraczać 5 000 franków w złocie, lub ich równowartość w zł.

**IV. Przekazy.**

*A. Obrót wewnętrzny (łącznie z obrotem wzajemnym z polskim urzędem pocztowym Gdańsk 1).*

*P r z e k a z y*: do 20 zł. — 20 gr., ponad 20 do 50 zł — 40 gr., ponad 50 do 100 zł. — 60 gr., ponad 100 do 500 zł. — 100 gr., ponad 500 do 1 000 zł. — 150 gr., ponad 1 000 do 2 000 zł. — 200 gr., ponad 2 000 do 5 000 zł — 300 gr.

*P r z e k a z y t e l e g r a f i c z n e*: opłaty jak wyżej plus opłata za telegram przekazowy i koresp. osobistą, oraz należność manipulacyjną za sporządzenie telegramu przekazowego — 20 gr., należność za pośpieszne doręczenie (przy przekazach adresowanych poste restanta lub do miejscowości należącej do zamiejscowego okręgu doręczeń).

*B. Obrót zagraniczny.*

*(Łącznie z obrotem z w. m. 'Gdańskiem.)*

Do krajów z którymi wprowadzono obrót przekazowy, z wyjątkiem Kanady, Stanów Zjedn., W. Brytanii i krajów, z którymi obrót przekazowy odbywa się za pośrednictwem W. Brytanii, do 100 zł — 85 gr., za każde dalsze 100 zł lub ich część — 50 gr.

Do Kanady, Stanów Zjedn., W. Brytanii i krajów z którymi obrót przekazowy odbywa się za pośrednictwem W. Brytanii: do 100 zł — 1 zł., za każde dalsze 100 zł lub ich część — 1 zł.



Pierwsza Polska Fabryka Rolet i Żaluzyj  
**F. Werner, Cieszyn wsch.**

ulica F R Y S Z T A C K A 9



### V. Paczki.

*Obrót wewnętrzny (łącznie z obrotem wzajemnym z polskim urzędem pocztowym Gdańsk 1).*

Waga	Strefa 1 do 100 km	Strefa 2 od 101 — 300 km	Strefa 3 ponad 300 km
<b>Paczki prywatne i urzędowe.</b>			
do 1 kg	0,50 zł.	0,50 zł.	0,60 zł.
1 — 3 "	0,70 "	0,80 "	1,20 "
3 — 5 "	0,90 "	1,30 "	1,80 "
5 — 10 "	1,30 "	2,30 "	3,00 "
10 — 15 "	1,70 "	3,00 "	4,50 "
15 — 20 "	2,00 "	3,80 "	5,80 "
<b>Paczki żywnościowe.</b>			
do 5 kg	0,50 zł.	0,50 zł.	1,00 zł.
5 — 6 "	0,50 "	0,50 "	1,20 "
6 — 7 "	0,50 "	0,70 "	1,30 "
7 — 8 "	0,50 "	0,80 "	1,50 "
8 — 9 "	0,60 "	0,90 "	1,60 "
9 — 10 "	0,60 "	1,20 "	2,00 "
10 — 15 "	0,80 "	1,60 "	3,00 "
15 — 20 "	1,00 "	2,20 "	4,00 "
<b>Paczki z książkami i wydawnictwami.</b>			
do 1 kg	0,25 zł.	0,25 zł.	0,30 zł.
1 — 3 "	0,35 "	0,40 "	0,60 "
3 — 5 "	0,45 "	0,65 "	0,90 "
5 — 10 "	0,65 "	1,15 "	1,50 "
10 — 15 "	0,85 "	1,50 "	2,25 "
15 — 20 "	1,00 "	1,90 "	2,90 "

Paczki ochronne: opłata od wagi 50 procent wyższa.

Opłata od podanej wartości: za każde 100 zł lub ich część — 10 gr. Wartość podana przy paczkach prywatnych nie może przekraczać — 10 000 zł.

Za paczki pilne pobiera się podwójną opłatę taryfową.

Za paczki wysyłane z a granicę obowiązuje wypłata zależna od kraju przeznaczenia, wg. taryfy zagranicznej.

### VI. Należności podatkowe.

Przy nadaniu:	Obrót wewn.	Żagr. i z m. Gdańskiem
Polecenie przesyłek listowych . . . .	30 gr	45 gr
Zwrotne poświadczenie odbioru . . . .	25 "	50 "
Pisemne doniesienie na blank. P. K. O. .	15 "	— "
Po nadaniu:		
Zwrotne poświadczenie odbioru . . . .	50 "	80 "

Zwrotne poświadczenie wypłaty . . . . .	50 gr 110 gr
Reklamacja przesyłki pocztowej . . . . .	50 „ 100 „

Przy odbiorze:

Za doręczenie przekazów poczt.-telegr. i przekazów P.K.O. z pieniędzmi: do 50 zł — 10 gr., do 100 zł — 20 gr., do 500 zł — 40 gr., do 5000 zł — 60 gr.

Za doręczenie paczek do domu:

Krajowych lub zagranicznych, bez względu na miejscowość: do 5 kg — 30 gr., ponad 5 do 10 kg — 40 gr., ponad 10 do 20 kg — 60 gr.

Za doręczenie paczek żywnościowych, bez względu na wagę i miejscowość — 30 gr.

Za skrytki i przegródki na listy, gazety i przekazy 2 zł., na paczki 30 zł.

Składowe za każdą paczkę: dziennie 15 gr., najwyżej ponad 5 zł., za list wartościowy — 10 gr.

Pełnomocnictwo: 2 zł.

### VII. *Telegramy.*

Za telegramy krajowe miejscowe za każdy wyraz 5 gr. plus opłata zasadnicza 25 gr.

Za telegramy zamiejscowe od wyrazu 15 gr, plus opłata zasadnicza 15 gr.

Za telegramy zagraniczne opłata zależna od kraju przeznaczenia i drogi oznaczona w zagranicznej taryfie.

### *Obrót pocztowy z Litwą.*

W obrocie pocztowym między Polską a Litwą obowiązują opłaty: za przesyłki listowe, listy wartościowe, przekazy pocztowe i telegraficzne, przesyłki pocztowe za pobraniem — według normalnych stawek obrotu zagranicznego. Przekazy do Litwy należy wystawiać w walucie litewskiej, przy czym najwyższa kwota przekazu nie może przekraczać 2000 litów (przekazy nadsyłane z Litwy do Polski nie mogą przekraczać kwoty 1800 zł.). Telegramy zwykłe za wyraz — 0.18 fr. zł., telegramy listowe i prasowe — 0,09 fr. zł. Opłata za paczki według osobnej taryfy.

**U w a g a:** Przy adresowaniu przesyłek pocztowych do Gdańska, gdzie istnieje polski urząd pocztowy, należy adresować po polsku: Gdańsk 1 i w tym wypadku uiszcza się opłatę pocztową według taryfy krajowej. Przy adresowaniu: Danzig przesyłka jest skierowana do poczty gdańskiej, a opłata jest zwiększona, według taryfy zagranicznej (jedynie opłata za listy do Gdańska jest równa opłacie w obrocie wewnętrznym). Przesyłki pocztowe z Gdańska należy nadawać w polskim urzędzie pocztowym Gdańsk 1, gdzie pobierane są opłaty niższe od pobieranych w urzędzie poczty gdańskiej.





**Śląskie Towarzystwo Węglowe**  
**== SILROB ==**  
**CIESZYN WSCHODNI**

hurtowa i detaliczna sprzedaż węgla i koksu z kopalń:  
Giesche, Robur, Silesia, Brzeszcze i z zagłębia karwińskiego.  
Biuro: Niemiecka 22, telefon 1144      Skład: Dr. Grażyńskiego, telefon 1323

**Wilem Grzegorzek**

**O P T Y K**

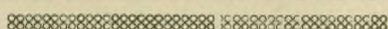
*Cieszyn Zachodni, M. Piłsudskiego 2*



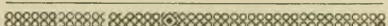
**ŚLĄSKA FABRYKA**  
**surogatów krajowych**  
właściciel: Józef Windholz

**Ustroń**

poleca swoje wyroby.



**Leon Wójcik**  
PRACOWNIA OBUWIA  
**Ustroń 167**  
Śląsk Cieszyński.



**SALON MÓD** **KAPELUSZE DAMSKIE**

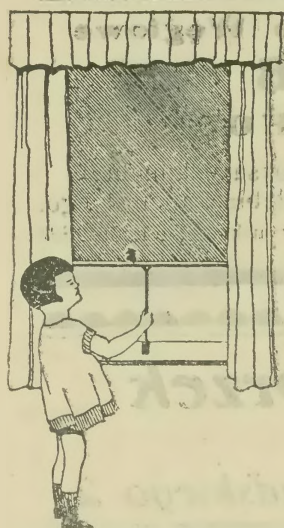
*Leitner — Białkowa, Cieszyn*

*Legionów 28*

**JÓZEF KOWALA, NIERODZIM 72**

p. Skoczów.

Dostarcza wszelkiego rodzaju materiał budowlany i stolarski  
deski heblowane na wpust i wypust lub gładkie.



# **Karol Schimke**

FABRYKA ŻALUZYJ

## **Bielsko**

ul. Cieszyńska 22.

Telefon 33-78

## **Franciszek Manowski**

Architekt, rządowo upoważniony budowniczy

**SKOCZÓW, Woj. Śląskie.**

## **Józef Raszyk**

**SKOCZÓW. ul. Ustrońska 59**

dplomowany mistrz blacharski  
wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres blacharstwa.

**JAN BRÓZDA, WISŁA** obok apteki  
ZAKŁAD KRAWIECKI, wykonuje wszelkie prace  
wchodzące w zakres krawiectwa.

Chcesz być wszędzie poważany  
musisz być przede wszystkim dobrze ubrany

dlatego ubieraj się tylko u

**L I S Z T W A N A**

**w JABŁONKOWIE**

**Zakład krawiecki dla Pań i Panów  
również skład wszelkiej konfeckcji,  
bielizny, kapeluszy i t. p.**



**WEŁNY-WŁÓCZKI**

**TRÓJKĄT w KOLE**

pończochy - skarpetki - rękawiczki  
bielizna męska i damska - płótna poście-  
lowe i koszulowe - ceraty - nici - D-M-C

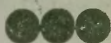
Erwin Feilhauer, Skoczów  
SKOCZÓW, ul. Bielska 147.





**Znawcy**  
**piją**  
**piwa i wódki**  
**CIESZYŃSKIE**

*Państwowe*  
*Zamkowe Zakłady Przemysłowe*  
*w Cieszynie*



**Browar Zamkowy**

rok założ 1846

**Fabryka wódek**

rok zał. 1814

**Fabryka soków i lemoniad**

rok zał. 1908

**MALARZ I POKOSTNIK**

**Maksimiljan Krómer, Cieszyn Zachodni**

*Aleja Prezydenta Mościckiego*

wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres malarstwa według  
najnowszych żurnali.

**Henryk Grünfeld, Cieszyn**

HURTOWNIA SZKŁA, PORCELANY, FAJANSU.

**F u t r a**

wszelkiego rodzaju  
do nabycia u firmy

**RUDOLF KANIA, CIESZYN**

**KUŚNIERZ**

Stary Targ

Wielki wybór

Telef. 140

**CEGIELNIA**

**PASTWISKA**

**RUDOLF BOBEK**

o. p. Cieszyn Wsch

**„Sibreco“ CIESZYN Wsch.**

ul. Stawowa 15 :: Tel. 1327 — 1326

**Fabryka żelazek do prasowania**

(elektryczne, amerykańskie, na dusze, węglowe  
elektryczne kuchenki, kolby itp.)



**Lekarz - Dentysta**

**Włodzimierz Żarczyński**

**Skoczów,**

Choroby zębów i jamy ustnej  
Plombowanie, korony, zęby sztuczne



**TEODOR PASZ**

*fabryka wody sodowej, le-  
moniad i soków owocowych*  
**SKOCZÓW 364**



**Karol Mendrek**

**Skoczów, ul. Mennicza 307**

Mechaniczna stolarnia wyrobów  
mebli i robót budowlanych oraz  
wielki wybór trumien.



**Adolf Kaminski**

**parowa piekarnia**

**SKOCZÓW**



„MEWA“

Galanteria

Pamiątki

WISŁA, pod arkadami.

RESTAURACJA

**PARTYKA**

**CIESZYN, M. Piłsuds.**

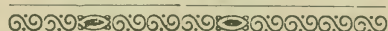
wyborowa kuchnia znakomite piwa

**Karol Jadamus**

wytwórnia mydeł-kosmetyków

**Wł. Szczepińskiego**

Cieszyn Zach., nr. 18



**Fryderyk Behal**

skład szklanych, porcelanowych  
i emaljowanych towarów

**Cieszyn Zachodni**



**Składy żelaza,**

narzędzi, szkła, kafli, przybo-  
rów gospodarczych i roln.

**Hubert Machanek, Ustroń**

Telefon 12.

**Pensjonat „Wesoła“ Wisła**

Otwarty cały rok

na wzgórzu w bardzo pięk-  
nym położeniu, poleca pokoje  
słoneczne, woda ciepła i zimna

Kuchnia dobra i smaczna,

Ceny przystępne.

**Piekarnia**

**Józef Schlauer, Wisła**

Województwo Śląskie, Nr 675 :: Telefon 54

poleca codziennie wyborowe pieczywo,

wysła na zamówienie do domu



## „KLONOWA” Wisła-Głębce Tel. 74

pod zarządem E. KORWIN-KOSSAKOWSKIEJ

5 m. od stacji kolejowej Głębce i 5 m. od stacji autobusowej. — Posiada nowoczesne urządzenie: centralne ogrzewanie, światło elektryczne, wodę bieżącą ciepłą i zimną, łazienka, werandę, taras, garaż. — Noclegi dla turystów. Kuchnia zdrowa i smaczna. — Ceny umiarkowane.

### **Ratowanie pni bez miodu.**

**Pszczóły głodne zimą zaczynają huczeć.** W miarę jak głód się potęguje huczenie staje się donośniejsze. Jeżeli w takiej chwili przypadkowo przechodzimy obok ula, huczenie to usłyszymy. Rzecz jasna, że wypadek taki może zachodzić tylko w pasiece prowadzonej przez pszczelarza lekkomyślnego. Najczęściej bowiem huczenie pszczoł, to wołanie o pomoc, mija przez nikogo niesłyszane - - pnie giną i kapitał nasz, inwestowany w pszczołach idzie na marne.

Pniom głodującym musimy natychmiast dać kilka ramek z miodem. Jest to zadanie zimą bardzo trudne, lecz konieczne. Wykonujemy je zaś w następujący sposób: zastawiamy wylot ula gęstą siatką przenosimy ule do dobrze ogrzanej ubikacji, wydajemy zeń kilka bocznych ramek i zawieszamy w to miejsce taką samą ilość z miodem. Jeżeli wymiar ramek jest nieodpowiedni wycinamy z wyjętych z ula ramek próżną węzę i zapetuiamy ramki węzą z miodem. Węzę tę przytwierdzamy przez środek ramek dwiema listewkami, aby nie wypadły. W razie braku węży z miodem, ustawiamy ul w ciepłym pokoju, otwieramy gniazdo i zawieszamy w gniazdo pomiędzy ramki kilka plasterów ciasta z miodu i wosku lub podkarmiamy je gęstym syropem.

Pień, nakarmiony syropem, przenosimy do nieogrzonej ubikacji, a gdy potem trzeba go będzie ponownie syropem zasilić, czynimy to znów w ciepłym miejscu. Gdybyśmy pozostawili pszczoły stale w dobrze ogrzanej ubikacji, zaczęłyby wybrzyźać z ula, a matka mogłaby zacząć czerwieć. Pszczoły, które z głodu świeżo wysypały się, cucimy przy ogrzanym piecu, po czym opryskujemy je ciepłą, rzadką sytą.

**FRANCISZEK WITALA**

**Pracownia szewska**

**WISŁA - GŁĘBCE**

wykonuje wszelkie prace szewskie.

**Hotel i Restauracja „Centrum”**

**Wisła**

właściciel Ryszard Roth

Telefon Nr. 7



# POLECAM

NIE ZAWODNY ODSIWIACZ  
ZNANY OD LAT 25-CIU

# ORIENTINE

PARFUMERIE d'ORIENT S.A. WARSZAWA

A detailed illustration of a vintage Philips Super 4-39 radio receiver. The device has a rectangular body with a central control panel featuring a large dial and several buttons. The sides of the radio are decorated with horizontal bands of a floral or geometric pattern. To the left of the radio, the letters 'JZ' and 'KL 5.' are visible. To the right, the word 'PHILIPS' is written in a bold, blocky font, and below it, 'Super 4-39' is written in a stylized script font. The background is a light, textured surface with a starburst graphic in the upper right corner.

*Mały Super*  
*o potężnym głosie*

**PHILIPS**  
*Super 4-39*

Pełnowartościowa 7-obwodowa  
superheterodyna w cenie dawnych  
odbiorników jednoobwodowych.  
Dogodne raty. Demonstracja w firmie:

**Gustaw Karter i Ska**  
Bielsko, Skoczów, Cieszyn

Krakowskie Towarz. Ubezpieczeń

**„FLORJANKA“**

S. A.

**w Krakowie**

znane na Śląsku Zaolzańskim w dawnym swoim ustroju

**„Florjanki Wzajemnej“**

która w wieloletniej działalności zdobyła sobie zaufanie śląskiej ludności i związała się z nią ściśle, powołując do swojego Zarządu najpoważniejszych przedstawicieli ziemi zaolzańskiej, podjęła działalność „Florjanki Wzajemnej” w nowym układzie stosunków — z tą samą, jak dawniej chęcią oddania społeczeństwu usług i udostępnienia mu wszystkich korzyści gospodarczych, jakie umożliwiają jego urządzenia wypróbowane w wieloletniej działalności na polu ubezpieczeniowym.

**Krakowskie Towarzystwo Ubezpieczeń „FLORJANKA” S. A.  
w Krakowie**

---

przyjmuje na najdogodniejszych warunkach ubezpieczenia

**od szkód ogniowych**

budynków miejskich i wiejskich, zakładów fabrycznych, urządzeń domowych, towarów, ziemiopłodów, inwentarzy żywych i martwych,

**od gradobicia**

plodów rolnych i ogrodowych

**od kradzieży i rabunku**

urządzeń domowych, klejnotów, kosztowności, dzieł sztuki, towarów, gotówki papierów wartości. oraz posłańców kasowych i inkasentów od obrabowania

**od następstw wypadków**

w życiu prywatnym, przy wykonywaniu zawodu, przy uprawianiu sportów, i wycieczek, ubezpieczenia zbiorowe uczniów szkolnych, członków Związków, i Stowarzyszeń,

**od odpowiedzialności prawnej**

właścicieli nieruchomości, gospodarstw wiejskich, przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, hoteli, restauracji, posiadaczy samochodów, lekarzy, lecznic i aptek.

---

Wyjaśnień w sprawach ubezpieczeń udzielają:

**Oddz. Towarzystwa w Krakowie, ul. Basztowa 6-8**  
(telefon 176-90)

oraz Zastępstwa we wszystkich większych miejscowościach  
Śląska Cieszyńskiego i Zaolzańskiego.





**PAWEŁ MAREK**

*Skład maszyn i rowerów  
w Skoczowie*

*ul. Ustrońska Nr. 41*

poleca:

motory benzynowe 4 do 6 koni na podwójnych łożyskach kulkowych. Maszyny rolnicze, wirówki szwedzkie, rowery, maszyny do szycia i aparaty radiowe „Telefunken“ oraz części do tychże.



Ceny  
przystępne!



OBSŁUGA FACHOWA i RZETELNA!

---

**„POLWAG“** FR. ZÖLLNER  
fabryka wag

Koncesjonowane przedsiębiorstwo dla budowy i naprawy  
wszelkiego rodzaju wag

**BIELSKO, ul. Cieszyńska L. 22 — Telefon Nr. 35-38.**

---

**ALEKSANDER MAJER, Cieszyn Zach.**

ul. Marszałka Piłsudskiego 15

**SAMOCODY i ZAKŁAD WULKANIZACYJNY**

---

**RUDOLF WARCOP, TRZYNIEC**

Budowlane i galanteryjne blacharstwi,  
koncesjonowane instalacje wodociągu

---

**PIWO KARWIŃSKIE — PILZEŃSKI PRAZDRÓJ**  
WODE SODOWĄ własnego wyrobu poleca

**WALTER HOYER, CIESZYN ZACHODNI**  
Moniuszki 21.

KOMFORTOWY  
SALON  
FRYZJERSKI  
dla Pań i Panów

Trwała,  
wodna  
i żelaskowa  
ondulacja

**Robert Ręwik**  
**Cieszyn Wsch.**  
Rynek.

Powszechny  
Bank Związkowy  
w Polsce, Spółka Akcyjna

**Oddział  
w Cieszynie**

BANK  
DEWIZOWY

załatwia wszelkie  
w zakres bankowości  
wchodzące transakcje.

**Materie męskie**  
**Materie damskie**

**GUSTAW POLLAK**  
**CIESZYN ZACHODNI**

**Dodatki krawieckie**

---

**R. KISLING i G. SKROBANEK**  
*fabryka maszyn — odlewnia żelaza*  
**CIESZYN**

**WYRABIA:** Wiertarki i szlifierki ręczne, maszynowe i  
elektryczne marki „Sileks“ Imadła równoległe, kuźnie po-  
lowe i wentylatory.

---

## KAROL KUBIEŃ, SKOCZÓW

ulica Mickiewicza 96 — telefon 13

### **WYNAJMUJE SAMOCHODY**

po cenach bezkonkurencyjnych.

## ***Karol Szarzec***

*wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres  
malarsko lakierniczy*

***Skoczów, (Zabawa) 279***

## ANTONI HORNY, CIESZYN

Przedsiębiorstwo inż. arch.- budowlane  
i przemysł drzewny

Telefon 1098

Telefon 1379

## ***GRZEGORZ KUDYNIUK***

***SZLIFIARNIA KRYSZTAŁÓW***

***CIESZYN, Strażacka 13***

Serwisy, szkło okienne, porcelana, szkła kryształowe  
poleca po najtańszych cenach:

## **KAROL KONIECZNY**

**CIESZYN ZACHODNI, Mar. Piłsuds. 10**



○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Piłsudskiego 10.

ul. Gen. Bortnowskiego

ul. Marsa. Piłsudskiego 20.

- ul. Hinterstoesaera 1

Telefon 127 — ul. W. Regera 4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

zakład malarsko - pokostniczy

1880

୧୭୩୨

Ceny bezkonkurencyjne.



właściciel koncesji

**E. B I E R S K I**



Wykonuje roboty budowlane wszelkiego rodzaju oraz prace architekt.

poleca sie P. T. Turvstom.

\_\_\_\_\_

U S T R O N

[illegible]

**Lipowiec Nr. 151**

WYROBY CEMENTOWE

[illegible]



---

**NASIONA**  
**NARZĘDZIA** ogrodnicze i pszczelnicze  
**OPRYSKIWACZE**  
**CHEMIKALIA** ogrodnicze  
**CEBULKI** kwiatowe i dalje

poleca

**Helena Wojtkowa**

*Centrala Zapotrzebowań  
Ogrodniczych*

**CIESZYN**

*Telefon 12-44 — — — Plac Św. Krzyża 1*

---

---

**JERZY WITOSZEK**



**WAGONOWA I DROBNA SPRZEDAŻ  
WĘGLA GÓRNOŚL. KOKSU I BRYKIET**

**CEMENT, MATERIAŁY BUDOWLANE, SŁOMA, SIANO I INNE,**



„ E T E R N I T “  
SZABLONY I FALISTY  
GLAZURA ŚCIENNA I PA-  
PA DACHOWA.

**S K O C Z Ó W**  
ŚLĄSK CIESZ.

**Dworzec Węglowy.**

---

**ZBIORY  
SZAHRAADNIKA**





## **PRACOWNIA OBUWIA**

**ul. Bł. J. Sarkandra 92  
koło ratusza**

wykonuję obuwie róż-  
nego rodzaju według  
najnowszych żurnali za-  
granicznych.

Szybko, tanio i fachowo.

Reperacje wszelkiego  
obuwia skórzanego i gu-  
mowego przez odpowie-  
dnie zaprowadzony i do-  
brze zorganizowany per-  
sonel. Gwarantuję szyb-  
kie i punktualne wy-  
konanie powierzonych  
mi prac. Moja specjał-  
ność buty oficerskie, nar-  
ciarskie i różne sporto-  
we, szyte, kołkowane i  
klejone.

**J. Cywka,**  
**SKOCZÓW**

**ul. Bł. J. Sarkandra 92**

---

---

## **Auto - Tomanek**

**CIESZYN ZACHODNI .:. Tel. 152, 270**

**Mieszkanie tel. 225**

**Zakład mech.-techniczny**

**Sklep artykułów pomocniczych.**

---

---



# ***K. K. O.***

## ***Komunalna Kasa Oszczędności MIASTA CIESZYNA***

*Rok założenia: 1859*

*BANK DEWIZOWY*

*ODDZIAŁY:*

*Cieszyn-zach. — Karwina — Trzyniec  
Ustroń*

*Kantor wymiany: Bogumin-Dworzec*

*przyjmuje wkłady na książeczki oszczędnościowe i na  
rachunki bieżące. — Udziela długo i krótkotermino-  
wych pożyczek na dogodnych warunkach. — Żałatwia  
wszelkie czynności bankowe (inkaso, dyskont).*

***Zaufanie***  
***korzyść***  
***tajemnica.***